

SIEMENS

NORGE

Nr. 3
Sept. 1966

Drøm

At våkne en morgen ved fuglelyd
fra skog i solrødt væld
det er som bestandig at vandre mot syd
fra det hvite fjeld.

Og at sovne en aften ved sakte sus
av sydens regn,
det er som at finne sin barndoms hus
og sin barndoms egn.

Men helst vil jeg våke ved stjernenes brand
i angst og tvil
og drømme mig inn i mitt eget land
mil efter mil.

Arnulf Øverland

Forsiden: Stålskjelettene stiger høyt til værs på Alnoranlegget, Karmøy. Elektrolysehallen, som vi ser skjelettet av, blir 754 meter lang og vil være ferdig til nyttår.
(Foto: Journalist Lars Sigurd Sunmanå.)

Det synes nesten som det å være konstant trett er noe av en farsott i dag. Vi møter mange ganger daglig: «Jeg er trett bestandig». Dette er ingen spesiell foreteelse for oss her på berget. Selv i Amerika, overskuddets land, herjer trettheten. Som det fremgår av en rapport til American Medical Association skyldes en til to tredjedeler av alle som søker legehjelp tretthet, det alminneligste symptom på illebefinnende. Og hva slags tretthet?

Det var litt av et mysterium for legene, denne stadige følelse av tretthet. Men til slutt fikk den sin diagnose: *følelsesfull* tretthet. Når ingen skavank var å finne ved undersøkelse fra hode til fotsåle, innvendig og utvendig, måtte *følelsene* skape tretthet. Og mang en motelege måtte som den gamle familiedoktor søke å hjelpe ånden istedenfor kroppen: lære pasienten hva følelsesfull tretthet var. Vise forskjellen mellom en virkelig og en uvirkelig tretthet, at ved fysisk tretthet finnes ingen energi tilbake, den er uttømt, men ved følelsesfull tretthet er det ennå masse energi for det man ønsker å gjøre. At følelsesfull tretthet alltid er ubehagelig, flau og dorsk, mens fysisk tretthet ofte er en behagelig tilstand. Og midlet er ganske enkelt hvile, mens det ingen legedom er for den følelsesfulle tretthet. Den kan ofte drives på flukt ved fysisk aktivitet, slik en lege uttrykte det: «Når han sier han er trett, sier jeg han skal gå ut og hogge ved».

Den følelsesfulle tretthet er flukten fra ubehagelige realiteter. Trett er i virkeligheten «trett av noe». Det kan være så meget man misliker: et arbeid, en plikt, et ansvar — ubehageligheter av ymse slag, i privatliv og arbeidsliv. Man flykter inn i svakhet og tretthet fra det man misliker.

Men flukten gjennom trettheten er liksom enfoldig som ethvert fluktforsøk fra selve livet. Ingen kan flykte fra seg selv. Men trettheten kan svinne når det lykkes å se hva som skapte den. Klarhet er god medisin og veien til sunnhet.

Man forebygger tretthet ved å gå modig løs på livet selv, gjøre det varmt og rikt, *leve* det istedenfor å la det flyte hen.

Arbeid og virke, samhold og samvær skal gi tilfredsstillelse — ellers trötner man. Tilfredsstillelsen påvirkes av ens syn, kanskje kan det forandres så en ikke behøver å flykte inn i trettheten. La oss ta gutten, som eksempel, han var så trett da faren ba ham rake løv, fordi han hatet å rake løv. Og farens svar: «Men du har en masse energi når du skal ut for å spille tennis».

Og tenk hvor mange som «raker løv» bestandig, skjønt de heller ønsker å spille tennis!

Referat fra Bedriftsutvalgets møte 8-6-1966 i Oslo

Til stede: Thv. Selmer, K. Astrup, J. Bottheim, J. Gabrielsen, W. Romen, G. Kjensli, Kaare Andersen, Per Kjølstad, H. Nielsen, Tor Jacobsen, Inge D. Bjørntvedt.

Til behandling forelå:

1. Halvårsregnskapet 1965/66

Som en indikator gir halvårsregnskapet vanligvis et godt bilde av hvordan årsregnskapet totalt sett vil bli. Omsetningen pr. 31.3.66 beløp seg til 84.6 mill. kr. — mot budsjettet 87.0 mill. kr., mens omsetningen 1. halvår i fjor var på 78.0 mill. kr. Erfaringsmessig er omsetningen størst siste halvår, slik at man regner med å nå det budsjetterte for året 1965/66.

Omsetningen fordelte seg slik på avdelingene (S/N):

Avd.:	10/20/30	40	60	80	90
Mill. kr	43.0	9.6	5.2	21.0	5.4

Bestillingsinngangen viste et gunstig bilde, idet denne for 1. halvår utgjorde 85.3 mill. kr. mot budsjettet 83.0 mill. kr. (81.6 mill. kr. i 1. halvår 1964/65). I bestillingsinngangen er Alnor-anlegget ikke medregnet.

Omkostningene viser en ugunstig utvikling og er vesentlig høyere enn budsjettet. Nettoresultatet ble likevel som budsjettet p.g.a. en noe høyere bruttofortjeneste.

Av større bestillinger kan nevnes:

a) Svakstrømsektoren

Telegrafverket: 1.5 mill. kr.

Telegrafstyret: 1.0 mill. kr.

Dette er bl. a. et gledelig resultat av virksomheten ved vårt svakstrømlaboratorium i Rosenborggt. 19.

b) Sterkstrømsektoren

Trondheim E.verk: 1.0 mill. kr.

Lofoten og Salten Kraftverk: 3.0 » »

Norsk Hydro (Røldal/Suldal): 3.0 » »

» » (Alnor) ca: 50.0 » »

Den sistnevnte bestilling har firmaet nå fått etter skarp konkurranse med både utenlandske og innenlandske selskaper. Leveringen består bl. a. av et 300 kV apparatanlegg, likerettere m. v. Firmaet vil i en viss utstrekning gjøre bruk av underleverandører. Leveringstiden er fastsatt til 18—19 mndr. På Karmøy vil det som følge av dette bli opprettet et eget anleggskontor.

Senere vil det være *muligheter* for tilleggsleveringer til bl. a. valseverket, trekkeriet og sliperiet. Disse vil eventuelt bli i en størrelsesorden av ca. 20 mill. kr.

2. Eventuelt

a) Sluppen

Byggingen av Elektrovarmefabrikken i Trondheim går etter planen, og produksjonen vil kunne begynne i august d. å.

b) Linderud

Man har nå fått tilsagn om byggetillatelse i 1967 og våren s. å. regner man med å påbegynne grunnarbeidene. Byggetiden er beregnet til 2 år.

c) S/Stavanger

Firmaet har nå sikret seg en tomt på ca. 15 mål bebyggbart areal syd for Stavanger for eventuelt senere å ha muligheter til å oppføre et kontorbygg og et lagerbygg m/verkstedavd.

d) Ekstra feriedager etter 25 og 40 års tjeneste

På siste møte i Bedriftsutvalget (9/3) ble det reist spørsmål om ekstraferie etter henholdsvis 25 og 40 års tjeneste også kunne gjøres gjeldende for arbeiderne. Ledelsen hadde vurdert dette spørsmålet og også hatt saken oppe med Arbeidsgiverforeningen, men har for tiden funnet ikke å gå med på en slik ordning. Dette bl. a. ut fra den grunn at de sosiale omkostningene i de senere årene er øket meget sterkt. I dag utgjør disse ca. 30 % av den utbetalte lønn.

e) Representanten for sterkstrømmontørene mente at det nå var påkrevet med en enkel oppussing av montørrommet i Rosenkrantzgt. 11. Ledelsen erklærte seg enig, at dette skulle gjøres.

Møtet ble satt kl. 10.00 og ble hevet kl. 10.55.

Inge D. Bjørntvedt

Fra «Arbeiderbladet» onsdag 18.5.66 har vi sakset følgende:

Bedriftsidrettslaget ved Siemens satser sterkt på lagidrettene

Fire fornøyde Siemens-karer som satser på bedriftsidrett: Fra v. Rolf Bjelke, Tom Marthinsen, lagets formann Øystein Duestad og Tormod Hyving.

I morgen — Kristi Himmelfartsdag — reiser 51 Siemens-folk til Hamburg for å delta i Siemens-lekene. 22 av disse kommer fra bedriftsidrettslaget her i Oslo — resten fra avdelingene i Trondheim, Bergen og Tomter. Siemens-lekene omfatter en rekke sommeridretter og har deltakere fra Sverige, Danmark, Vest-Tyskland og Norge. Norge er denne gangen med i fotball, håndball og bordtennis. Jentene er selvsagt også med og deltar med et sammensatt lag fra Trondheim og Oslo.

Bedriftsidrettslaget ved Siemens i Oslo ble stiftet i 1937, men det var først for syv år siden at det virkelig ble fart i arbeidet. Riktignok har laget puslet med idrett i alle år, men det var først i 1959 at laget ble med i videre sammenheng. For å blåse liv i idrettsarbeidet startet laget blant annet med utvekslingsturer til Sverige. Senere kom Danmark med og nå Vest-Tyskland.

— Vi har hatt folk med i nesten alle idretter, forteller formann Øyvind Duestad, men det er

først og fremst lagidrettene som samler interesse og som vi satser på. I fotball spilte vi oss opp i 1. divisjon så å si med en gang. Nå spiller vi riktignok i 2. divisjon igjen, men i denne sesongen skal vi opp. Problemet er at svært mange av oss stadig er på reisefot, og det er vanskelig for oss å beholde et fast lag. Interessen er stor. Vi har over 20 mann som er med i løpet av en sesong, men det er klart at det er vanskelig å skape en enhet av laget. Trening får de imidlertid massevis av. Foruten at vi er med i kretsserien, spiller vi også i elektriker-serien, og laget er i aksjon minst tre-fire ganger i uka. På en måte er det fint, for alle får sine kamper i løpet av sesongen, og ingen blir sære om de må stå over en kamp eller to.

Hittil i år har vi spilt flere treningskamper — og vunnet samtlige. Jeg tror det skal lykkes å spille oss opp igjen i år. Vi har nemlig et godt lag, noe et Nordisk Siemens-mesterskap skulle fortelle om.

— Bandygruppa er nok vår sterkeste — utad. Gutta har ikke tapt en eneste seriekamp på tre år, men det har bare ikke lyktes oss å bli mestere. Nå er vi klar for en ny finalekamp, men den kommer først til vinteren igjen. Nå har vi vært litt uheldige nettopp i bandy. I forrige finale hadde vi med en spiller som var tidligere aktiv. Dessverre viste det seg at han ikke var spilleklar ennå, og resultatet var at vi ble diskvalifisert. Vi tør imidlertid påstå at vi har et av de aller beste lagene i kretsen.

— I håndball har vi ikke gjort oss like gjeldende ennå, men det kommer nok, mener Rolf Bjelke. Vi var på nippet til å spille oss opp i 2. divisjon, men i den avgjørende kampen ble en av våre beste spillere skadd, og resultatet ble tap og nytt opphold i 3. divisjon.

— Mange som spiller både fotball og håndball?

— Svært få. Vi har mange tidligere aktive håndballspillere, og de *danner stammen på laget*.

Vi er 16—17 mann som spiller, men også for oss gjør all reisingen sin virkning, og det kan være mange borte når vi spiller. Damehåndballen er dessverre noe synkende. Vi har enkelte jenter som fortsatt holder liv i laget, men det er ofte tungt å få stablet fullt lag på beina. Men skal vi kunne komme videre må vi ha skikkelig halltrening. Håndballsporten er avhengig av det, og vi kommer til å satse på halltrening minst en gang i uken fremover.

— Ellers sysler vi litt med bordtennis, tennis, skyting og ikke å forglemme bridgegruppen vår som virkelig er aktiv. Den har blant annet vært Nordisk mester innen Siemens. Vi har også folk som er med i andre idretter, men bedriften satser først og fremst på de gruppene der interessen viser seg å være god. Der støtter den oss også på alle måter og sørger for alt utstyr foruten at vi får faste tilskudd.

— Ingen trang økonomi — altså?

— På ingen måte. Bedriftsledelsen forstår betydningen av idretten og at fysisk velvære øker arbeidsinnsatsen. Vi har f. eks. et mosjonsparti for de eldre og håper på å få til et liknende «bøy- og tøyprogram» som de har i Trondheim. Der stopper all produksjon på et bestemt klokkeslett hver eneste dag, og samtlige gjennomfører sitt gymnastikkprogram på stedet. For oss er det litt vanskelig å gjennomføre et liknende program på grunn av at vi er spredd over flere plasser i byen, men vi arbeider med saken, slutter Duestad.

Mot slutten for kjente oljereserver!

OLJEN BEGYNNER Å SLIPPE OPP

Beregnet gjenværende antall år for utnyttning av kjente oljereserver

Verden trenger stadig mer olje. Ett bevis er at Vest-Europas raffinering-kapasitet årlig vil øke med 11 % frem til 1968.

Ifølge en beregning ved oljekommisjonen i den europeiske organisasjonen for samarbeid og utvikling, OESO, vil etterspørselen på oljeprodukter i verden øke med ca. 5 % pr. år fremover.

All verdens jordolje kommer fra omkring 50 land. Men oljerikdommene er ikke uuttømmelige. For 90 % av de oljeproduiserende land har man gjort en beregning over de bergoljereserver som ennå fins i disse land. Kartet gjengir den beregnede varighet for utnyttelsen av disse oljereserver, med nåværende produksjonsnivå som basis. Midt-Østen topper listen med 84 år, som man altså ennå kan utnytte reservene. De andre oljelandene har kortere tid på seg. For Venezuela har man gått ut fra at reservene i Orino Tar Belt vil bli tatt i bruk ved produksjonen. Dette er ennå ikke tilfelle, selv om oljeselskapene i Venezuela har planer i den retningen.

Jordoljeforrådet nærmer seg langsomt slutten, og da må man finne andre kilder. Muligens vil det da bli flere oljefelter på havbunnen, for på land vil oljeforrådene snart være uttømt. Høyst 84 år er jo ikke så lang tid!

Dr. ing. Haakon Styris studiefond

Ifølge fondets statutter skal den disponible årlige renteavkastning anvendes til utdeling blant unge, dyktige fagarbeidere som ønsker videre spesialutdannelse, men som ikke har anledning til selv å bekoste videre studier eller reiser.

Søknader om bidrag vedlagt attester stiles til fondets styre og sendes Den Polytekniske Forening, Rosenkrantzgaten 7, Oslo, innen 15. oktober d. å.

BERGEN

Bergen er som kjent en by på ca. 117 000 innbyggere. Vi regner med om kort tid å bli midlertidig distansert av Trondheim. Hvis Remsethutvalgets forslag i forbindelse med byutvidelse for Bergen blir god tatt, vil det ikke ta lang tid før Bergens innbyggertall er doblet. Da kan vi igjen sove godt om natten i forvissningen om at vi fremover igjen er Norges nest største by.

Siemens, Bergen vil gjerne følge med i den økningen vi venter på. Foreløpig ligger vi prosentuellt litt foran. I 1963 var det samlede antall ansatte 44 og nå i 1966 70. Herav er der 28 funksjonærer og lagerarbeidere og 42 montørformenn, montører og lærlinger.

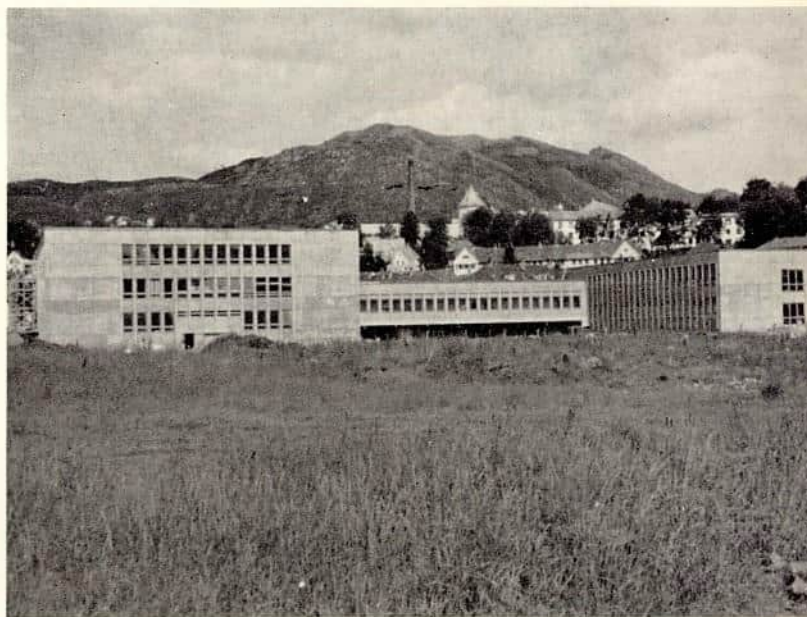
Vår installasjonsavdeling er med på de byggene som skal forme det nye bybillede, og vi tar med fotos av noen av de bygg, der vi har det elektriske anlegget.

Nybygget til Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap i C. Sundtsgt.

Haukeland sykehus, Psykiatrisk klinikk. Klinikken ligger nedenfor Ulriken i vakre omgivelser.

Gimle Ungdomsskole på Haukelandsmyren.

Ord og papir

En kongressmann i Washington er kommet til det oppsiktsvekkende resultat av inngående undersøkelser at papirmisbruket er altfor stort der borte, og at man bruker altfor mange ord til de offisielle forordninger og kunngjøringer. Som eksempel nevner han at Bibelens Ti Bud uttrykkes med 293 ord, mens landbruksdepartementet har sendt av sted ikke mindre enn 26 291 flerstavellesord bare for å angi retningslinjer for riktig og lovmessig blomkålsomsetning i Statene!

Oslo Lysverkers inspektørgruppes Tysklandstur

Referatet er hentet fra «Lysstikka» og er skrevet av S. Svendsen, K. Thorsen, T. Osmundsen, B. Eriksen og K. Jørstad.

Vi har fulgt inspektørene på deres drømmereise som Siemens-gjester i Tyskland. Vi har kjørt med dem på E-tog, og Autobahn, bivuånet deres møte med tysk øl, tysk kultur og tysk teknikk. Vi har nettopp forlatt Amberg og er nu på vei til Regensburg.

Kl. 17.00 satt vi igjen i bussen. Nå var neste mål Regensburg. Reisen gikk på gode, men til dels smale og svingete veier. Vi så at jorden var mager og vegetasjonen sparsom. Det var sandmorene helt oppe i dagen. Men hvilke muligheter til å bygge veier rimelig?

Vi passerte et øvelsesfelt hvor vi så amerikanske tanks ute på sanddynene. Det var rene ørkenlandskap. Senere ble terrenget mer kupert, og så fikk vi se noe som var gjenstand for gjetninger fra vår side. Det var reist opp lange stolper som sto mot hverandre med 20—30 m mellomrom, og utspent vaier med ståltråd hengende ned mot bakken. Det var stativer for humledyrking, og det var sikkert et produkt som fant sin omsetting i Bayern. Her er jo ølet et næringsmiddel, og 240 bryggerier konkurrerer om å lage det beste øl.

Vi passerte flere kalkstein- og sandsteinsbrudd. Så nådde vi fram mot Donau. Den snodde seg dovent gjennom landskapet. Her tok vi av fra hovedveien opp mot en høyde, hvor vi så en dominerende bygning. Det var Walhalla. En kjempestor minnehall bygget i sandsten og utformet med søyler i gotisk stil.

Minnehallen var bygget i årene 1830—1842, og var fylt med byster og statuer av Tysklands største berømtheter fra forgangen tid. Her fikk vi se konger og keisere, dronninger og keiserinner, diktere og komponister hugget i hvit marmor. Et meget interessant møte.

Da vi dro derfra hadde tusmørket senket seg over naturen. Det siste stykke inn til Regensburg ble derfor fullført etter lyskasterens bane langs landeveien.

I Regensburg ble vi fordelt på hotellene Karmeliten og Weidenhof, mens aftens ble inntatt samlet

i spisesalen på Weidenhof, sammen med vertskap fra Gerätewerk Regensburg (G.W.R.) Her ble det talt og skålt for Oslo Lysverkers representanter og vi ble oppfordret til å stille spørsmål eller komme med kommentarer til det vi måtte se under fabrikkbesøket neste dag. Ingeniørene Falck-Jørgensen og Krog takket for invitasjonen fra Siemens og også for den gjestfrihet som allerede var vist oss.

Neste morgen skulle vi igjen forlate Regensburg så det som skulle sees og oppleves utenom det oppsatte program måtte gjøres i de sene kvelds- og nattetimer vi hadde til rådighet.

Regensburg ligger ved Donaus nordligste punkt. Byen er over 2000 år gammel og det sier seg selv at en by med så gamle tradisjoner gjemmer på mange kulturminnesmerker og skatter. Men byen har også et moderne ansikt med flotte forretningsgårder og varehus. Byen har 125 000 innbyggere.

I de sene kveldstimer vi trålet byen slo det oss at hovedgatene var godt belyst, mens alle sidegater bare var opplyst fra vindusbelysning og enkelte gatelykter.

Etter en kort natt og en tidlig frokost møttes vi på nytt i bussen kl. 8.30 for å besøke G.W.R.

Denne bedrift fremstiller alt vanlig installasjonsmaterieell fra stikkontakter — brytere — sikringer — kapslet materieell etc. I alt over 2000 forskjellige typer. 20 % av den samlede produksjon blir eksportert.

Her var ansatt ca. 2700, hvorav halvparten kvinner.

Vi ble mottatt i foredragssalen og presentert for bedriftens ledelse. Ved planleggingen av reisen var vi blitt oppfordret til å bringe frem ønsker om nærmere utredning av spesielle produkter. For oss var det da naturlig å be om en nærmere utredning om jordfeil — feilstråms — brytere.

Det skal sies til vertskapets ros at de hadde tatt vårt ønske alvorlig. Vi fikk en detaljert innføring i bryternes oppbygning og bruksområde.

Det ble fortalt at i Tyskland dør det årlig 300 mennesker grunnet feil ved apparater eller feil ved elektriske anlegg. Denne dødsstatistikk mente man nå å kunne redusere vesentlig ved å beskytte anleggene med feilstråmsbrytere.

Det ble generelt snakket om elektrisk materiell og det vanskelige og fordyrende ved at mange land stiller ulike krav til materiellet. Eksempelvis hadde nå Siemens tatt i bruk et kunstisolerstoff som vi antagelig ikke kunne godkjenne i Norge, fordi forskriftene påbyr keramisk stoff.

Etter en enkel bespisning ble vi så delt i 3 grupper for å bese fabrikk.

Det var en moderne fabrikk hvor bl. a. rullebånd var tatt i utstrakt bruk ved serie-produksjonen. Som vi også tidligere hadde sett ble kontrollen og etterprøvingen av materiellet vist stor oppmerksomhet.

Som avslutning på rundturen fikk vi overvære kortslutningsforsøk på sikringer. En vanlig 10 amp. sikring av Siemens produksjon ble først belastet med 500 V likestrøm 500 amp. Sikringen brant av uten lysbue og varmgang, mens en annen 10 amp. sikring av ukjent fabrikat nærmest eksploderte og antente treplaten sikringsselementet var plassert på. Dette var tydelig tale.

Besøket ble avsluttet med middag på et spisested i nærheten sammen med ledere og guider.

Kl. 15.00 var vi pånytt plassert i bussen. Nå skulle vi lære det Bayerske landskap å kjenne. Vertskapet hadde lagt opp til en tur som ble høydepunktet i det ellers så vellykte arrangement. De fleste av oss var vel noe skuffet over den ensformige natur vi hittil hadde sett. Men etter som bussen tok seg frem i retning mot alpe, og vi kom lengre inn i Bayern ble både natur og bebyggelse tiltalende og vakker. Alt ble frodigere. Vi kom inn i Tysklands kornkammer, vi møtte de typiske Bayerske hus, hvitkalket med synlig bindingsverk i tre. Store verandaer under fremspringende tak. Et herlig blomsterflor pyntet verandaene. Vi passerte mange kirker, alle med ur i tårnet.

Før kveldsmørket hadde satt inn var vi fremme ved Chiemsee. En vakker innsjø med mange turisthoteller i landsbyene rundt sjøen. Vi passerte bl. a. det kjente turiststed Seebruck. Bussen hastet videre, mens kveldsmørket lukket seg over landskapet. Ved 20-tiden var vi fremme ved målet for dagen, alpebyen Ruhpolding, etter en reise på ca. 20 mil. Det var en idyllisk landsby omkranset av høye alper. Vi tok inn på Hotel Haus Wittelbach.

Det var også et sted vi ser tilbake til, og som kan anbefales videre. Nydelige rom med allslags komfort. Her møttes vi igjen ved et herlig aftensmåltid, med bl. a. hjortestek, og her fikk vi smake snaps av alpeblomsten enzian, og ellers var det øl og vin til maten. Jo, forpleiningen var førsteklasses, og derfor var vel også stemningen alltid på topp.

Så var det igjen kveldstimene som måtte nyttes til å lære stedet å kjenne, for tidlig neste morgen skulle ferden gå videre mot Alpe og turistbyen Berchtesgaden.

Det var med spent forventning vi satte oss inn i bussen om morgenen, for tåka lå langt nede. Men vår strålende reiseleder Röckl hadde hatt telefon med et fjellhotell og vi ble lovet fint solskinn i høyden.

Vi hadde ikke kjørt lenge før vi følte at bussen stadig arbeidet seg oppover gjennom «norsk» landskap. Men tåken hindret oss i å få det fulle oversyn. Av og til følte vi at det var like før sola smatt igjennom og i kortglimt så vi opp mot de forrevne alpetinder.

På veiens høyeste punkt var vi ute og luftet oss, men det store rundskue som ventet oss uteble dessverre. Det som virket fremmed på oss var den kraftige løv- og granskog som vokste langt over 1000 meter.

Så rullet vi nedover igjen. Da vi kom til Ramsau, et kjent kursted i herlige omgivelser, skaffet vår reiseleder oss en bunke turistbrosjyrer over traktene.

Utenfor Berchtesgaden parkerte vi ved Jennerbergbahn. En svevebane som førte en opp mot tindene i en høyde av 1836 m. Nå ble det ikke tid til en slik utflukt. Alt for mange sto allerede og ventet på å komme med og vi hadde bare 1 time til fri disposisjon. Isteden ble det tid til litt souvenirinnkjøp, og mange var det som tok med seg en liten krukke enzian. Ellers var innkjøpene ulike, men en del hadde utstyrt seg med Alpestokk smykket med emblemer fra de kjente turiststeder vi passerte. Berchtesgaden er en by som lever av turister og som er en by for turister.

Ferden gikk videre gjennom herlig fjellterreng, men nå stadig nedover. Vi var like ved den østerrikske grense og snart etter var vi inne på motorbanen som kom fra Østerrike via byen Salzburg. Etter en 2—3 mil på autobahn tok vi av gjennom en liten by Traunstein og fram til Siemens Hausgerätewerk Traunreut (H.W.T.) for å besøke fabrikk der.

Vi hadde holdt timeplanen fint da vi ankom der ved 13-tiden. Fabrikk lå inne i en furuskog ganske isolert fra omgivelsene. Det ble fortalt at dette under krigen hadde vært en ammunisjonsfabrikk som tyskerne hadde klart å holde hemmelig. Nå var anlegget vesentlig utbygd og modernisert og produksjonen tjente helt andre interesser. Her ble det nå fremstilt husholdningsapparater og belysningsutstyr.

I tilknytning til fabrikkene var her, som på de fleste andre Siemens konsern reist nye boligsenter, som i sin utforming minnet meget om nordisk planløsning.

Etter en bedre middag i kantinebygget, ble vi på nytt gruppert og vist rundt i fabrikkkanlegget.

Det som imponerte oss var først og fremst fabrikkens størrelse og de store lagerhaller. Videre hadde vi inntrykk av at arbeidstempoet var meget høyt. Det forbauset oss at det i grunnen var lite «hvitfrakker» å se i fabrikkene, men produksjonen gikk sikkert like rasjonelt for det.

En fikk fort forståelse av at dette var en etterkrigsbedrift. Plakater på ulike språk ga instruksjoner til arbeiderne.

Vi ble under rundturen vist en spesiell belysningsgate, som var genial i sin enkelhet og utforming. Gaten var 60 m lang, 18 m bred med 3 veidekker à 6 m asfalt — betongdekke — oljegrus. Belysningen kunne reguleres i høyder mellom 2 til 12 meter. Det var en fast og to bevegelige belysningsbrokonstruksjoner, hver med 4 kvikksølvdamp-lamper, 3 lysstoffarmaturer og 1 natriumdamp-lampe. Her kunne man i praksis se belysningene i bruk under tilsvarende forhold som kunden hadde tenkt seg. Med tilsvarende masteavstand og likt veidekke.

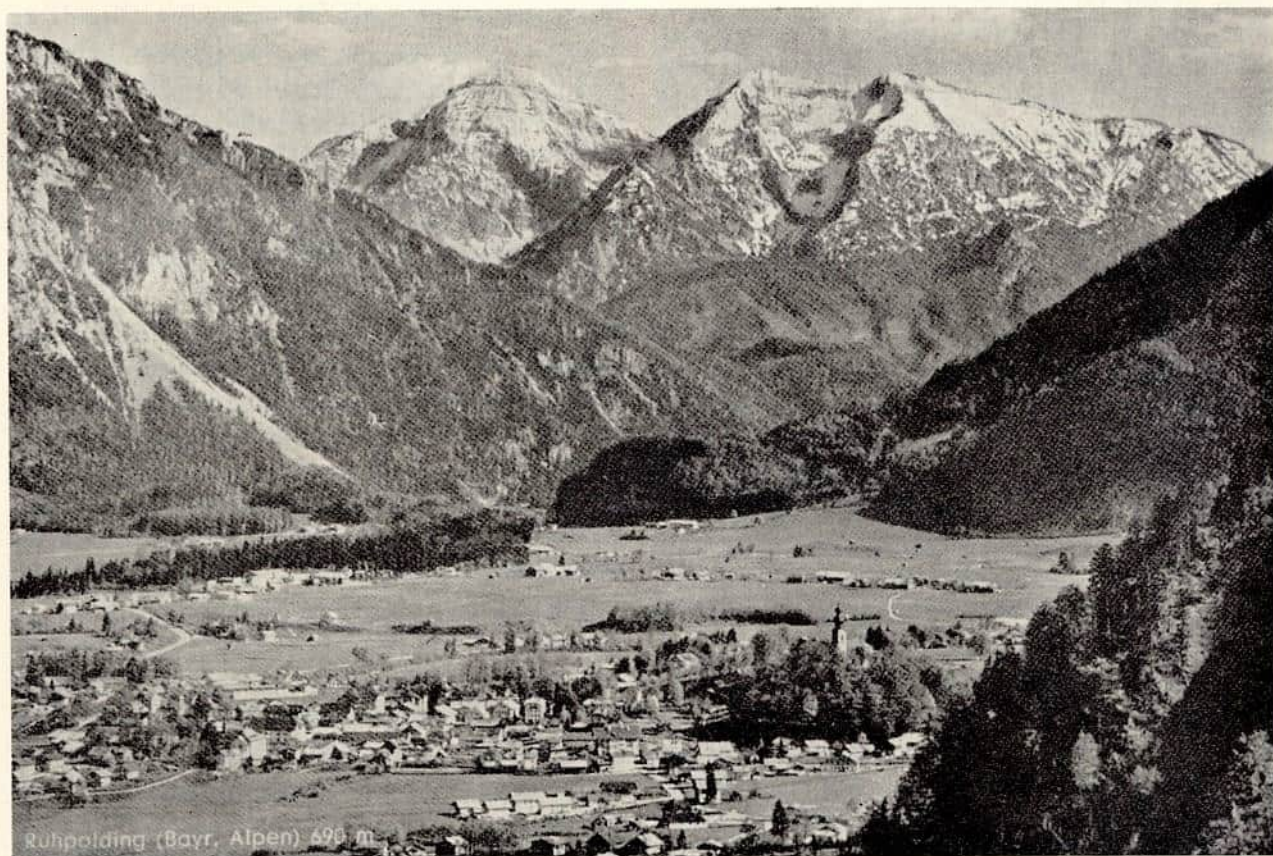
En ny belysningsform med lysrør i 1½ m høyde på siden av veibanen var også oppmerket. De var konstruert for autobaner, og på turen tilbake til München samme kveld fikk vi se belysningen i anvendelse ved underkjøringer av kryssende veibane.

Etter rundturen ble vi ført inn i en foredrags-sal, hvor vi ble vist en produksjonsfilm og ellers informert om bedriftens størrelsesorden og omsetning. Så flyttet vi over i demonstrasjonssalene, hvor vi ble demonstrert gatebelysningsarmaturer. Det var oppmuntrende å konstatere den enkle og lett tilgjengelige montasje, og den lette konstruksjon ved utskiftning av rør eller lamper.

Man har i alminnelighet følelsen av at det satses alt for meget på å minske dimensjonene for å skape materiell og for å gjøre produktene lettest og minst mulig.

Det er satset store summer på å gjøre materiellet driftsikkert og det svakeste punkt ved de fleste apparaturer er nå tilkoplingen, fordi plassen for en god ledningsføring er for liten. Vi håper linjen Siemens her har slått inn på ved veilyarmaturer også blir vurdert ved utformingen av annet materiell.

Vi fikk se nye komfyrmodeller og vannvarmere som lignet meget på våre hjemlige fabrikat, og det kan tas som et kompliment for begge parter.

Ruhpolding (Bayr. Alpen) 690 m

Fra de bayerske alper.

Med dette avsluttet vi et meget interessant bedriftsbesøk. Siemens hadde vist oss fabrikkasjon av materiell vi i vår praksis daglig er i kontakt med. Vi har fått forståelsen av det omfattende arbeide som ligger bak selv det enkleste produkt. Vi fikk se den nitide kontroll med alt materiell og vi fikk en levende forståelse av mottoet: «kvalitet», alltid sto foran.

Besøket ga oss alle mange nye impulser, og vår kunnskap på elektrosektoren er vesentlig utvidet.

Det lot seg ikke nekte: Da vi satt i bussen igjen med München som neste mål følte vi nok en lettelse. Vertskapet hadde dynget på oss så mange inntrykk de siste timene at vi var ganske slitne. Resten av turen skulle være avsatt til hyggeformål, og vi kunne slappe av.

Vi reiste atter langs bredden av Chiemsee, og kom snart inn på autobanen til München. Her kunne farten settes opp flere hakk. Selv en buss kan gjøre en imponerende fart. Resultatet av en utforkjøring så vi også. Det lå en bil på jorden ved siden av veien, den var bokstavelig talt oppløst i sine enkelte faktorer.

Veilyset var tent da vi fikk den første føling med München. Vi hadde med en gang inntrykk av storby og stortrafikk. Ja, München har jo 1,1 mill. innbyggere. Det er Bayerns gamle hovedstad. En by som trekker masser av turister til seg av ulike grunner. Det er ikke for ingenting byen har et utall kjæleavnavn. En amerikansk forfatter har kalt den det tyske himmerike, og man skal ikke ha vært der lenge før man erkjenner en sannhet i det.

Vi ble fordelt på Hotel Eden-Wolf og Germania og fikk litt tid til å pusse fasaden.

Allerede klokka 20 var vi samlet i Hofbräuhaus til aftens, hvor et rom i 2. etasje var reservert oss. Hofbräuhaus skal være verdens største ølrestaurant. Allerede synet av de Bayerske 1 liters ølkrusene brakte stemningen opp, og innholdet gjorde vel etter hvert sin virkning. Ja, stemningen kom som et skudd, og vi trodde at slikt måtte vekke oppsikt, men tok man seg en tur ut i etablissementet av nysgjerrighet, eller i et nødvendig ærend, ja, så fant man ut at slik var stemningen.

En tyroler-trio spilte i restauranten. De besøkte oss og ga til beste operette melodier og tyrolerstubber. Og til ære for oss nordmenn spilte de en svensk pols og finsk jenka. Det er hyggelig å gjøre kjent at en av trioens medlemmer ovenfor redaktøren sa at Norge var et vakkert land (Wunderbart). At den norske musikk fengslet ham, ja, Sibelius var en stor komponist.

Etter diverse ølkrus supplert med noen snapser og en original varmrett, stekte svineknokler var stemningen til å føle på, så det ble sunget og danset med serveringsdamene, men unnskyld oss, vi befant oss jo i livsgledens by!

Men tiden fløy så alt for fort. De fleste ville vel også se litt mer av Münchens natteliv. Her var det ikke nødvendig å gå langt. Mottoet: «Leben und leben lassen» er nok litt av en livsanskuelse her. Små «kampgrupper» av vår ellers så sammen-sveisede flokk, holdt nok ut til ut i de små timer.

Lørdag formiddag hadde vi for første gang noen timer til eventuelle innkjøp. De fleste dro til byen og havnet i et eller annet varemagasin. Noe skal man jo ha med hjem. Men allerede kl. 13.00 hadde vi pakket vår bagasje på hotellene og var samlet i restaurant Spaatenhaus, President Strasse 12, til middag.

Etterpå bød programmet på omvisningstur i byen. Den startet med besøk i Schatzkammer, Max-Joseph Platz. Den overdådige prakt fra bayerske hertuger, kurfyrster og kongers skattkammere var helt eventyrlig.

Vår tidligere trofaste buss-sjåfør hadde nå tatt fri, og en ny buss var møtt opp med en dame som guide.

Det ble en stor opplevelse alt vi fikk se av gammel arkitektur og monumentale byggverk. München er jo kulturens, vitenskapens og museenes by, og det var nesten utrolig å se så mye verdifullt samlet i en by.

Det var også en glede å se den pietet som var vist ved restaureringen av krigsskadde historiske bygninger, men vi måtte nok hatt uker til rådighet for å få med alt som var verdt å se, og vi hadde bare noen timer.

Guiden forlot bussen og nå stevnet vi rett sydover på en nybygget autobane. Målet var nå Starnberger See. Dessverre tetnet tåka utover kvelden, og vi fikk nok ikke det fulle inntrykk av naturen ved denne vakre innsjøen. Her så vi for første gang begrepet «sommersted» som ikke er ukjent i Tyskland. Store flotte sommervillaer i pene hager lå her langs breddene.

Sportsfiskere er de samme overalt. På bryggene sto voksne karer med flott utstyr og halte opp noen små pinner. Disse ble høytidelig tatt av kroken med tang.

Aftensmaten spiste vi på et nydelig strandhotell Berg, ved Starnberger See. Her foregikk så turens offisielle avslutning med tilhørende takktaler. Inspektør Jakobsen fremførte vår takk til vertskapet

Siemens og overleverte en minnegave fra turens deltakere, et norsk vikingskip med inskripsjon.

Så tok vi fatt på hjemturen. Klokka 22.15 skulle vi starte med tog fra München, og dit kom vi da også i god tid.

Vi hadde på disse dagene kjørt ca. 80 mil i Bayern med Siemens buss. Det at Siemens også ville vise oss mest mulig av landet satte vi alle stor pris på. At vi også fikk karter og brosjyrer over de steder vi hadde besøkt, gjorde det hele enda mer verdifullt. Nå kan vi etterpå leve turen om igjen.

Vår tyske ciserone *ing. Röckl*, og *ing. Skjæveland* fra Siemens Norge holdt ut til siste slutt på perrongen. *Nå var Siemens' oppdrag løst, og det på en slik måte at vi vanskelig kan tro at det kan løses bedre. Herrene Röckl, Risberg og Skjæveland* har kommet lite fram i dette referat, men like fullt var de en avgjørende faktor for at turen ble det den ble. Alltid lydhøre, alltid tjenestevillige og hyggelige, og fullt på bølgelengde med reisefølget. Vi håper bare at også de fikk del i den begeistring turdeltakerne ga tilkjenne ved mange anledninger.

Noen hadde vel grudd seg for den lange jernbanereisen om natten, men de tyske liggevogner (*liegenwagen*) var utmerkede så vi sov oss fram til Hamburg. Da var det søndag morgen så byen var stille. Det ble bare et opphold på 1½ time før vi igjen satt i bussen til Kiel. Nå ble det liksom bare nedturen omigjen i omvendt rekkefølge.

Ombord i «Kronprins Harald» var det tydelig preg av norske weekend-reisende. Himmelen var høy og blå og sjøen stille, så også den siste etappen på turen ble fullkommen. Vi klappet til kaia i Oslo mandag morgen og klarte virkelig å være på kontoret i rett tid. En slitsom ferieuke kan det vel kalles, men alle syntes nok den hadde vært verdifull. Vi hadde lært og sett mye på kort tid, og mer kunne vi ikke fått ut av disse dagene.

Etter hjemkomsten ønsket turdeltakerne å vise Siemens Norge en oppmerksomhet, for det initiativ de tok for å få denne turen i stand, og for den omtanke de viste oss ved å sende de to norske Siemens representanter med på turen.

Fra administrasjonen mottok vi en pen krystallvase, som ble overrakt Siemens som en takk og en liten erkjentlighet for den minnerike tur vi fikk være med på.

IDRETTSLAGETS TUR TIL HAMBURG

I mai ble det arrangert et bedriftsidrettsstevne i Hamburg med deltagere fra Sverige, Danmark, Tyskland (Hamburg) og Norge. Fra Norge var det i alt 54 deltagere og vi stilte med 2 fotballag, 1 dame- og 1 herrehåndballag samt 3 bordtennisspillere. Deltagerne var fordelt på Trondheim, Oslo, Bergen og Tomter.

Turen nedover fra Trondheim foregikk med buss og samlingsstedet var Oslo hvor mange av deltagerne ankom dagen før og overnattet på Siemenshytta i Sørkedalen. Båtturen med «Holger Danske» startet i fint vær og vi hygget oss ombord. Ute i Skagerak måtte nok mange gå å legge seg p.g.a. sjøen, men dette ble tatt med godt humør. En av deltagerne kunne dagen etter skryte av at han hadde slått Per Ivar Moe, som også var med, fordi han måtte legge seg «2 foran Per Ivar».

I bussen fra Århus og nedover var humøret på topp og allsang og historier hørte med. Spesielt vil vi fremheve Gismervik fra S/B som ledet allsangen til akkompagnement av gitaren.

I Hamburg var de 2 første dagene avsatt til de forskjellige turneringene. Fordi det var så mange lag som stilte opp, ble det ganske anstrengende, men forholdet var likt for alle. Alle kampene foregikk på et flott idrettsanlegg og i et nydelig vær.

Etter turneringen var det premieutdeling med flotte pokaler. Dessverre har vi ikke fått ettersendt den endelige premielisten ennå, men en må si at tyskerne dominerte. Vi var likevel godt fornøyd med våre resultater.

Som avslutning var alle deltagerne invitert til middag i en flott ny spisesal i toppetasjen til SSW's administrasjonsbygg med utsikt over hele Hamburg. Under middagen talte de forskjellige lands reiseledere, og for Siemens Norge sa J. Michelet noen pene ord og overleverte et vikingskip til arrangøren samt en liten souvenir til våre naboer i Sverige og Danmark.

På grunn av båtforbindelsen hadde vi en dag ekstra i Hamburg og vi fikk da anledning til å bese SSW's fabrikk der, hvor produksjonen vesentlig var vifter. Vi fikk også tid til å gå i dyreparken «Hagenbeck» samt parken «Planten und Blumen» med sitt flotte vannorgel. Om kvelden var vi ute og så på nattelivet i Hamburg.

Vi var alle meget godt fornøyd med turen og over å ha stiftet bekjentskap med nye kolleger fra Siemens både innenlands og utenlands, så vi håper at det ikke blir altfor lenge til vi kan møte våre naboer til nye dyster og kameratslig samvær!

Ole Jacob Løken

Se fotos neste side

Fotos fra Hamburgturen

Ø. Duestad og J. Gismervik ledet allsangen.

*

Damehåndballaget med sin mascot «Gonken».

*

Duestad har scoret.

Alle fra Norge samlet foran bussen.

Fotballaget fra Trondheim.

Randi Bakken og Erik Amundsen med diplomer for håndballagene.

Afrika kaller — om og om igjen

Tekst og fotos: Sosialøkonom Irmgard Wrede

På tysk sier man «Wenn einer eine Reise tut, dann kann er was erzählen». Av og til kan man allerede før reisens begynnelse oppleve noe, for da jeg dagen før starten hentet mitt visum til Nigeria på det engelske konsulat, fikk jeg opplyst at Tanzania — hvor jeg skulle reise først — plutselig hadde innført visum for norske statsborgere. Både den norske konsul i Nairobi (Kenya) og det engelske utenriksdepartementet hadde sendt denne beskjeden til det engelske konsulat her i Oslo. Derfor ble det rådet meg å utsette reisen inntil nærmere informasjon var innhentet. Men dette tenkte jeg ikke å gjøre, så jeg startet reisen neste dagen med avtalt fly. Morgenen etter landet jeg i Nairobi, hvor jeg skulle bytte fly til Tanzania. Men på flyplassen sto den norske konsul og meddelte at jeg ikke kunne fortsette, idet Tanzania øyeblikkelig ville sende meg tilbake uten visum. Det var altså ikke annet å gjøre enn å kjøre inn til Nairobi, til Kenya's immigrasjonskontor for å forhøre seg der, idet nemlig Tanzania ikke har noe konsulat i Kenya. Ved kontorets skranke sto en hyggelig bantuneger, som imidlertid ikke hadde hørt noe om visumtvang. Da jeg så spurte ham hvor jeg eventuelt kunne få utstedt et visum, sa han stolt: «Det kan jeg gjøre, jeg kan utstede visum til alle land i hele verden!!» Jeg forsøkte å la være å smile, betalte 23 shilling og fløy neste morgen med dette rare visum til Dar es Salaam. Alt gikk bra, og jeg ble møtt på flyplassen av en representant fra «Det Nordiske Prosjekt» som bragte meg inn til byen, og da det var en helligdag i Tanzania, kjørte han meg med det samme ut til en halvøy for å bade i det Indiske Oseans varme blå bølger. Der traff jeg forskjellige representanter for det store skandinaviske utviklingsprosjekt, og det var jo unektelig en litt komisk situasjon når alle de mennesker jeg hadde tenkt å oppsøke neste dag, presenterte seg i badedrakt.

Neste morgen ble jeg så tatt med til «Nordic Tanganyika Project», og jeg må si det er et imponerende anlegg på 1500 ha område med foreløpig 150 elever på Secondary School (antallet skal økes til 300), med teknisk undervisning, landbruksundervisning og helsesentre. Jeg ble meget vennlig motatt og fikk se og forklart alt som interesserte meg.

For øvrig ble jeg flere ganger under mitt opphold i Dar es Salaam invitert hos både norske og svenske familier på prosjektet, som ligger ca. 20 miles fra Dar es Salaam. Anlegget og arbeidet der er sannelig en flott prestasjon av de nordiske lands utviklingshjelp.

Imidlertid var jeg denne gangen i Øst-Afrika for å lære og høre meget om flyktningesituasjonen, hjelpearbeidet og det kristelige arbeid i disse land. Da jeg om aftenen, trett av alle besiktigelser i stekende sol på det Nordiske Prosjekt, kom tilbake til hotellet, sto der en amerikansk prest, som jeg allerede hadde hatt kontakt med, og fortalte at han nettopp hadde arrangert et møte i «Christian Tanganyika Refugee Service». Så det var bare å hoppe over trettheten og følge ham dit, hvor jeg fikk meget utførlige opplysninger om flyktningearbeide, de forskjellige flyktningesentre og kirkens hjelpearbeid blant de mange flyktninger fra forskjellige andre afrikanske land, både fra Rwanda, Sudan, Kongo, Mocambique, Sør-Afrika, Sør-Vest-Afrika og en del andre land. Nettopp i Tanzania er det jo titusener av flyktninger, hovedsakelig plassert på landet for å dyrke jorden og bli selvhjulpne.

Verden er så liten. Da jeg sent på kvelden kom tilbake til hotellet var der en representant fra en stor tysk hjelpeorganisasjon som jeg i mange måneder hadde korrespondert med angående min plan om vannforsyning i det knusktørre Nord-Kamerun hvor jeg hadde vært året før. Nå satt denne representanten helt uventet der bare for en eneste dag i Dar es Salaam, og jeg fikk anledning til å lære ham personlig å kjenne og diskutere hele prosjektet med ham som han bedømte meget positivt. I år er da også dette vannforsyningsprosjektet i Nord-Kamerun kommet så langt — også ved hjelp av engelske midler — at det arbeidet kan begynnes som dermed gir hjelp til mange mennesker.

Neste dagen oppsøkte jeg «Christian Council of Tanganyika». Ca. 25 prosent av befolkningen er kristne, hvorav halvparten evangeliske, den andre halvpart katolske, ca. 18 prosent muhammedanere og resten har ennå sine gamle stammereligioner. Jeg fikk senere se og høre meget, da jeg besøkte biskop Moshi i Nord-Tanzania som var så elskver-

dig å stille en bil og sin assistent (en amerikansk prest) til min disposisjon, så jeg kunne komme til mange forskjellige områder i landet, og overbevise meg om at de kristelige kirker der er veldig aktive.

I nærheten av Dar es Salaam fikk jeg anledning til å overvære et flyktningemøte, hvor jeg også talte, og det var interessant å fastslå at disse flyktninger, som av hjemlandet alltid stemples som kommunister, slett ikke er det. Tvertimot var de meget interessert i at prester besøkte dem ofte og forsøker å hjelpe dem i de mange konfliktsspørsmål de har. På dette møte var det dessuten en så inderlig og hengiven salmesang at det rørte meg dypt.

Etter en begivenhetsrik uke tok jeg fly til Moshi (Nord-Tanzania), ble hentet av biskopens sekretær og hadde en meget god samtale med den intelligente og sympatiske sorte biskop Moshi i Moshi. Så gikk ferden ut på landet i flere dager, først til det lutherske kringkastingshus, der programmer blir tatt opp på Swahili og så sendt til Addis Abeba og derfra ut over hele Øst- og Sentral-Afrika. Det var nettopp et andaktsopptak, og til min store forskrekkelse ble jeg oppfordret til å tale. Nå, det gikk bedre enn jeg tenkte, og om ettermiddagen gikk det videre til den store bibelskolen Mwika, ca. 80 miles fra Moshi. Igjen måtte jeg tale, men det komiske var at lederen sa det var så vanskelig å oversette fra engelsk til swahili, om jeg eventuelt kunne litt tysk, da ville det bli lettere for henne. Nå, jeg kunne forsikre at jeg kunne «litte granne» tysk, og så var saken grei. Men det var bare denne ene gangen jeg fikk det sproglig sett så bekvemt, allerede neste dagen i Marangu i «Teachers Training College» måtte jeg igjen gå over til engelsk. Her lå det i nærheten en kirkegård, og man er dog rystet når man på gravene ser de hundrede av navner på misjonærer som i tidligere tider hadde bukket under for tropesykdommer, men som allikevel ikke har unndratt seg å leve på disse primitive steder for å forkynne kristendommen.

I Marangu er også et afrikansk kunstgalleri, plassert i en kjempestor stråhytte, men jeg kan hilse å si at både maleriene og skulpturene kunne godt hamle opp med mange europeiske kunstverker. Dessuten var det også ganske sympatisk at man kunne se hva maleriene forestilte uten først å slå opp i katalogen for å begripe om man hadde landskap, dyr eller mennesker foran seg —som det så ofte er på europeiske moderne malerier.

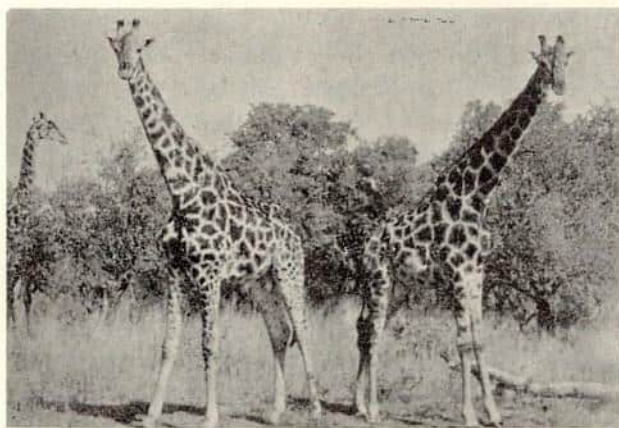
Meget interessant var også prosjektet «Kilimanjaro Christian Medical Centre» i Moshi, som vil bli verdens største misjonssykehus. Den dynamiske amerikanske lege dr. Robert Jensen (norsk ætt), som for 2 år siden samlet penger til dette foretag-

De unge elevers prøve for traktorkjøring på «Nordic Tanganyika Project».

Kirken i «bushen».

Mottagelseskomité i dyreservatet

Man skulle ta bilen på hornet når den er til de grader nærgående.

Marangu Kunstgalleriet.

ende også i de skandinaviske land, viste meg tegninger og planer og førte meg rundt på området. Sykehuset skal bli en læreanstalt for hele Afrika med alle tenkelige spesialavdelinger, og dessuten skal europeiske leger ha anledning til her å studere alle tropesykdommer.

Som en liten motsetning besøkte jeg et helt enkelt misjonssykehus i Machame, helt bortgjemt i jungelen som allerede ble bygget i den tid da Tanganyika var tysk koloni. Enkle hus, livet og maten som afrikanerne er vant til, så de etter behandlingen ikke føler seg fremmed i sitt gamle miljø, med førsteklases medisinsk utstyr og fremragende leger så at alvorlige sykdomstilfelle selv fra store byer som Nairobi, Dar es Salaam, ja til og med fra Lagos i Nigeria ofte blir sendt til Machame.

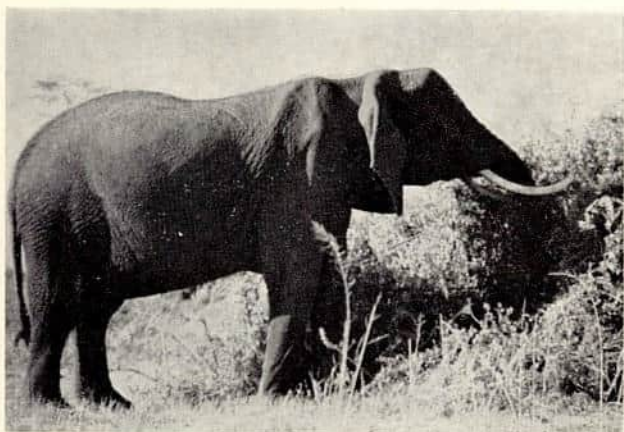
Så tenkte jeg meg en tur til Makumira Theological School, og man hadde sagt jeg kunne ta en behagelig småbuss for 12 personer dit ut. Bussen fant jeg, den var fullt besatt, men med det samme vi hadde forlatt Moshi oppfordret den sorte sjåføren forbipasserende fotgjengere til å stige på, så etter en liten stund var istedenfor 12 personer 25, blant dem diende mødre, småbarn som gjorde sitt for nødne, mange afrikanere med svære bylter som man nesten fikk over seg, og da det til slutt kom noen Massai folk inn og nesten tok plass på fanget mitt syntes jeg det gikk litt for langt. Massaiene har jo smurt inn håret med kumøkk for å holde på den fine frisyren, så lukten og trengselen var ubeskrivelig. Når vi nærmet oss en liten landsby, ble halvparten av passasjerene kastet ut og bedt om å gå noen kilometer på sine ben, slik at bussen uanfekt-

tet kunne passere politistasjonen med de tillatte 12 passasjerer. Så ble man senere tatt opp igjen, og bussen stønnet under sin last og punkterte rett som det var. Jeg ble svært lettet da etter noen timers kjøring sideveien til Makumira og bilen med en av lærerne dukket opp og jeg kunne flykte fra denne så «behagelige bussen». Den norske lærer og de tyske lærere gjorde det riktig hyggelig for meg på skolen som er et meget fint anlegg. Foruten de sorte teologiske elever er der også noen hvite for å demonstrere fellesskapet mellom de forskjellige raser, spesielt på det religiøse område.

Fra Moshi og Makumira gikk ferden til Arusha, en bedårende liten by ved foten av Kilimanjaro, med en utrolig farveprakt av blomster og trær. Herfra tok en amerikansk prest meg med til gudstjeneste i bitte små bortgjemte landsbyer, dypt inne i skogen eller på tørt savanneområde. Den humpete kjøring på veier med dype hull, sten og kratt i mange timer er en ikke så liten påkjønning, men rakk man så frem til den lille kirken og de små jordhytter omkring, må man ikke tro at gudstjenesten begynte med en gang. Afrikanerne har masse av tid, de sitter på bakken, prater, barna skal først dies så de ikke forstyrrer i kirken, og mange voksne med barn på ryggen som bor mange mil borte skal først slite seg frem på glohete stier. Etter halvannen times venting var så kirken fylt, og presten kunne begynne. Jeg ble også oppfordret til å tale, og jeg må si, sjelden har jeg hatt et mer lydhørt publikum. Selv de eldste kvinner satt med hodet foroverbøyd for ikke å gå glipp av et eneste ord. Etter gudstjenesten hvor også en innfødt hadde talt, så vi satt der i ca. 3 timer!!, kom kvinnene til meg, klappet meg på kinnet og sa om og om igjen «Asant mama, asant mama» (mange takk, mor). Så ble vi invitert til te i en av de små usle jordhyttene med tusenvis av fluer, og det skulle jo unektelig litt overvinneelse til for å sluke denne teen

Løvinnen som slo bøffelen — denne farlige jobben overlater hanløven til det «svake» kjønn.

Mon det er noe interessant i teltet bak bushen?

«Hotell Wrede» i «bushen».

med vann fra en eller annen infisert vannpøl blandet med sur melk. Verre var at vi også ble bedt til middag, ris med kjøtt, det siste etter lukten å dømme sikkert nok så lenge oppbevart, men heller ikke det resulterte i noen av alskens stygge tropesykdommer. Forresten hadde jeg allikevel ikke skuffet disse gjestfrie primitive mennesker ved ikke å spise, idet de er så fattige at de bare en sjelden gang har kjøtt i gryta, og dette spanderte de altså på oss. — Så var det bare igjen å stige på landroveren, og etter flere timers grufull kjøring kom vi til neste kirke hvor seremonien gjentok seg. Det som alltid går dypt inn på meg er den hengivenhet slike primitive mennesker legger i sin religiøse adferd, og sangen deres kan ikke mange europeiske menigheter hamle opp med både hva renhet, innerlighet og stemmene angår. — At jeg var dødsens trett da jeg sent om aftenen kom tilbake til Arusha, var vel ikke rart, det trengtes så visst ingen sovetablett.

Etter å ha tilbragt noen timer neste dag med KFUK's sekretær og hørt litt om dette arbeid blant den svarte ungdom, tok jeg fly til Nairobi for nå på en deilig safari å få noen riktige feriedager.

I tidligere år hadde jeg alltid vært sammen med noen andre safarigjester, men denne gangen ønsket

jeg å oppleve *UR-AFRIKA* helt alene, uten hensyn til andre mennesker og uten å være bundet til tid eller reservasjoner på campingplasser. Derfor leiet jeg en bil med en kjører (safari-guide), og forsynt med telt, mat og vann for 3 uker dro jeg ut i det ville Afrika. Etter at guiden hadde forstått at jeg ikke kjenner begrepet frykt, og da han selv kjente dyrenes lune ut og inn og dessuten var en glimrende kjører, risikerte han å kjøre tett inn på alle dyrene, og jeg fikk de fineste bilder. Av og til kunne situasjonen være litt prekær, som f. eks. en dag da en hjord på 500 bøfler stormet mot vår bil. Det var som en svart mur, og hadde den nådd oss hadde det nok bare vært noe pinneved igjen, men så kom 8 løver mellom oss og bøflene som da i vill panikk stormet til en annen kant. En bøffel ble tatt av løvene som straks gottet seg med den, og de var så oppslukt av sitt måltid at vi på få meters avstand kunne kjøre rundt dem mange ganger uten at de enset oss. Litt spennende var det utvilsomt når man av og til om natten hørte løvene snuse rundt teltet eller elefantene trompetet altfor nært. Mon de kanskje var litt nysgjerrig og hadde lyst til å velte teltet? Det hadde vært en lett sak for dem, men de gjorde det altså ikke. At man på den bare

Nilo-hamiter i den nordlige Samburu provinsen.

Flamingo-paradiset.

bakken med sten og tornkvister under presenningen sover ekstra godt vil jeg nå ikke påstå, men denne uavhengighet fra mennesker og tid, dette bare å leve i nuet, uten mas og støy og tempo, helt borte fra den utartete europeiske sivilisasjon, det var en vidunderlig opplevelse og en rekreasjon som jeg kan anbefale til alle nervøse mennesker. — Jeg fikk da også en dypere forståelse for de forskjellige stammers mentalitet, og tenker f. eks. på en ung mann av det stolte Massai-folk. Han gikk på en misjons-skole og var så intelligent at man ordnet med opphold for ham på europeiske universiteter hvor han tok flere eksamener med glans, også doktorgraden. Så vendte han tilbake til Kenya, og nå traff min guide ham og var forbauset at han igjen var kledd med et teppe rundt seg, hvilende på sitt spyd sammen med sitt beitende kveg. På spørsmålet hvorfor han igjen levet etter fedrenes vis svarte han: «Med det livet i Europa ville jeg ha mistet all selvrespekt. Der borte er det en ha-mentalitet som bød meg uendelig imot. Alle vil rafse til seg mest mulig, alle må ha hva den andre har — nei, da foretrekker jeg igjen å være på Afrikas savanner og leve mitt frie uavhengige og fordringsløse liv.» Om ikke vi europeere kan lære meget av slike folk? Interessant er vel også at massaiene når de har feider med andre stammer, aldri dreper fiendens kvinner og barn, det er langt under deres verdighet — mens sivilisasjonen i vår opplyste verden uten videre tillater bombing av hele sivilbefolkningen.

Når jeg av og til, især når troperegnet hadde høljet ned, tydde til en camp med de små negerhytter, var det om aftenen en opplevelse å sitte foran hytten, mens i måneskinn sebras, gnos, antiloper, sjiraffer og andre dyr fredelig beitende dro forbi som skygger på en scene. Det kjentes som å være i eventyrlandet.

På denne safari kom jeg også til de ville trakter i Nord-Kenya hvor det advares for ekstra aggressive dyr, mange slanger og hvor en del av landet vanligvis er forbudt for turister. Det ferdes her bare nomader, og da det var en forferdelig tørketid var det sjelden å treffe noen mennesker. Her bor det ikke mer bantus, men isteden hamiter og nilo-hamiter. Mangen en sandstorm gjør det nesten umulig å reise telt, men så kom det plutselig ut av mørket en eller flere nomader som tilbød sin hjelp, tente bål til te vann og for å holde dyrene på avstand om natten. Når jeg hele dagen var på tur rundt om i omegnen kunne man bare be en slik helt ukjent innfødt om å passe på telt og saker — aldri har det manglet den minste tingest. Jeg har en dyp respekt for de primitive menneskers medfødte ærlighet.

Jant som erstatning for poteter, båret på hodet, Abakaliki.

Kjedelig var dog de evindelige punkteringer på grunn av sylskarpe sten og torner. En gang da reparasjonen tok litt lang tid, spaserte jeg litt frem og tilbake i det store Tsavo-område, ikke mer enn kanskje 50 meter fra bilen, men du store min for en overhaling jeg fikk av min guide. «Are you quite crazy? Do you think you are in a Zoo? Ikke mer enn en meter fra min side, takk. Det finnes nemlig overalt — hva jeg ikke visste — «man-eater», dvs. løver som er for gamle til å jage gaseller eller bøfler og så usynlig i det høye savannegress plutselig kaster seg over det meget lettere bytte — mennesket. Da vi senere i Meru-området besøkte Joy Adamson (forfatterinnen av de berømte bøker om løvinnen Elsa og deres unge) fikk jeg en overhaling til for min tankeløshet, idet hun nettopp hadde opplevet at en ung turist var tatt av en løve, fordi han ikke hadde fulgt nøye de strenge bestemmelser i disse viltrike trakter. Fra da av var jeg svært lydig

Lederens datter og den dyktige elev Josef på Abakalikis ananas plantasje.

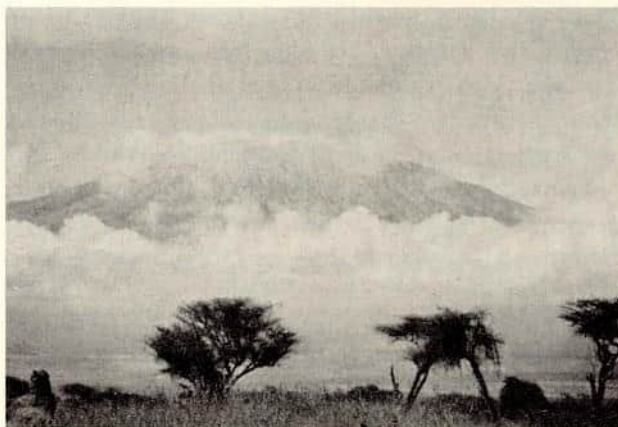

Sultne små Nigeria unger. Legg merke til de utstående maver: hungerødem.

og gikk ikke ett skritt fra bilen når det måtte repareres, likegyldig hvor sterkt tropesolen stekte meg. Besøket hos Joy Adamson var meget interessant, hun bor alene i telt midt i bushen, temmet løvinnen Elsa og deres unge og er nå opptatt med en gepard, som etter sigende er mye farligere enn løver.

Well, etter 3 ukers tur gjennom ville, helt uberørte områder, delvis uendelig vakre landskaper, delvis tørre og avsvidd med støv og sand som trengte gjennom alle klærne, med altfor lite vann, så tørsten plaget en ofte meget sterkt, med en befolkning som i dagevis måtte lete etter en vannpøl for seg og kveget, måtte jeg dessverre forlate dette uavhengige villmannsliv og vende tilbake til storbyen Nairobi og sivilisasjonen. Imidlertid tok jeg derfra ennå en liten avstikker til flamingo-paradiset Nakuru, en innsjø med natriumholdig vann, der flamingos opptil en million holder til. Det er et utrolig syn, som rosa bølger vandrer de i vannet, og når disse praktfulle store fuglene går opp på vingene synes hele himmelen formørket av rosa skyer. Flamingoenes levevis er ennå et stort mysterium, idet ingen kan begripe at de kan leve i dette sterke natriumholdige vann som ville forbrenne hånd eller fot på oss med det samme man stakk dem ned i vannet. Visstnok flyr flamingoene til ferskvann for å drikke, men så kommer de tilbake og står og går i Nakuru-vannet og roter i det for å finne næring. Mange ornithologer fra hele verden kommer til dette stedet for å utforske flamingoenes levesett.

Fra Nairobi besøkte jeg igjen den norske farmer Rødseth som er en nær venn av president Kenyatta. og han har alltid så meget å berette om denne fantastiske personlighet, hans kloke og moderate måte å styre landet på. Et annet besøk i sosialdepartementet hvor en nordmann har arbeidet i flere år ga meg et dypt inntrykk i de sosiale problemer, især det største problem: Overbefolkning med dens

Kilimanjaro, 6100 meter høy som ruver over Kenya og Tanzania og beskytter som en god far disse to deilige land.

skremmende trussel — hungersnøden! Etter å ha hatt samtaler også med «Christian Council of Kenya» måtte jeg ta avskjed med dette så vakre og klimatiske så deilige land, og via Addis Abeba og Khartoum gikk turen tvers over kontinentet til Lagos/Nigeria, og derfra med et kraftig gyngende fly til Enugu, hvor lederen av Kirkens Nødhjelpsprosjekt «Abakaliki» hentet meg. Kirkens Nødhjelp kan virkelig være stolt av Abakaliki Landbruksentre, der 50 lærlinger blir utdannet og kvegavl og dyrking av de egnede planter uteksperimentert, og hvor en stor del av Øst-Nigerias befolkning kan få råd og undervisning. I de få år nordmennene har arbeidet her, har de allerede oppnådd 3—4 ganges avkastning, og de små innfødte bønder rundt omkring kommer og lærer og tar ivrig etter. Jeg må si, de familier Kirkens Nødhjelp har engasjert i dette foretagende, er alle som én prektige mennesker som ikke lar seg stoppe av det forferdelige fuktige klima i dette område og heller ikke av de avskyelige bitte små sandfluer som setter seg i huden og kan nesten la en gå fra forstanden med all kløing og infeksjoner. Jeg ble rørende mottatt og stadig invitert og traktet med de deiligste kaker som jeg ikke hadde giddet å bake i dette fuktige opphetete klima hvor man døgnet rundt er klissvåt av svette. Men aldri kan man glemme de hyggelige aftener når etter dagens slit vi satt i Sigurd Hobæks åpne stue og den ene av de innfødte lærlinger etter den annen dukket opp fra mørket, satte seg ned og begynte å spille på deres egne rare instrumenter, eller danset og alltid med den medfødte musikalitet alle bantunegrene har. Der satt vi sammen, sorte og hvite, og intet skilte oss. — Abakaliki er sannelig et prosjekt som man av alle krefter burde understøtte, slik at arbeidet der kan fortsettes i flere år fremover.

Til tross for klimaet og sandfluer var det trist etter 10 dager å måtte reise fra disse menneskene

som hele dagen arbeider for landets kultivering og for å hjelpe befolkningen i kampen mot sult og sykdommer. Men jeg hadde jo avtaler med hjelpeorganisasjoner både i England og i Tyskland, for det sier seg jo selv at jeg også fra denne reisen kom tilbake med mange planer om nye hjelpeprosjekter, planer som jeg nå i detaljer har utarbeidet og diskutert med diverse fagfolk og organisasjoner. Det er en stor glede når man så finner veier og midler til å hjelpe trengende mennesker, og jeg er meget glad og takknemlig for at det har lyktes meg å få realisert to hjelpeprosjekter som jeg hadde med meg fra den nestsiste reisen. Måtte det også denne gang lyktes å innfri de håp og ønsker som mange trengende ga meg med på hjemturen!

Utnevnelse

Med virkning fra 15.7.66 er statsautorisert revisor Per Schiøth utnevnt til regnskapssjef i vårt firma. Vi gratulerer!

Offener Brief an die Belegschaft:

Meine Familie sucht freundschaftlichen Kontakt mit Norwegern!

Wer nimmt sich die Zeit mit uns in deutscher Sprache einem netten Briefaustausch zu führen?

Mit freundlichem Gruss

Hans-Joachim Hülse

852 Erlangen

Breslauer Strasse 7

V. Tyskland.

Livet er et stort teater, og mange av de opptredende innbiller seg at de spiller en ganske annen rolle enn de i virkeligheten gjør.

Telefon-intermesso

En ganske alminnelig augustdag på direktør Astrups kontor.

Klokken er ca. elleve og telefonen ringer:

Is this the Seamen's Organization? This is Houston, Texas, calling.

Svar: — Yes, this is the Siemens Organization.

Houston: — I want to speak to one of the directors.

Oslo: — Speaking, My name is Astrup — «A-s-t-r-u-p» —.

Houston: Hold on, will you.

Telefondamen ringer igjennom til abonnenten:

Here is your call for Oslo. Mr. Astrup, director of the Seamen's Organization on the line.

Abonnenten: — Oh, Hallo! This is Mr. Youbanks of Houston, Texas, speaking. (Her kom Mr. Youbanks med en lang fortelling om at en norsk venn av ham, hr. Kjell Marstrand, hadde lovet å oppsøke ham i Houston ca. 1. juli, men han var ikke kommet. Mr. Youbanks ville svært gjerne komme i kontakt med ham, men visste ikke hvorledes han skulle bære seg ad. Han kjente til at Marstrand skulle videre til St. Francisco, men han visste ikke med hvilken båt og lurte på om vi kunne hjelpe ham. Hans fortelling var meget detaljert.)

Astrup: — Why do you call on us, we are an electrical company?

Abonnenten: — Well, aren't you the Seamen's Organization and draft sailors for the Merchant Marine?

Astrup: — No, we are an electrical company and have nothing to do with sailors. [Et lys går opp! Sailor — seamens — Siemens]. I am sorry, you have got the wrong connection. We are the SIEMENS Organization — «S-i-e-m-e-n-s» —.

(Tablå).

Jeg håper Mr. Youbanks fikk tak i sin venn.

K. A.

Læreren spør Ole:

— Hvis din mor kjøper en hatt til 50 kroner, en bluse til 70 kroner og en kåpe til 300 kroner. Hva blir så resultatet?

Lille Ole:

— En veldig scene med far.

Menneskenes oppgave er i første rekke å holde orden på de små ting i livet. Det store i tilværelsen er noe som i vesentlig grad skjer uten vår medvirkning.

Nye forbindelser

Vi får stadig nye og bedre forbindelser blant leverandører av bil-materiell, og kan bl. a. nevne at på bilgummi kan vi tilby opptil 30 % rabatt på enkelte merker.

Noen interessante opplysninger

Fra «BIL OG VEI» statistikk for 1965 fra Opplysningsrådet for Biltrafikk har vi sakset en del interessante opplysninger:

Motorvognparken i Norge var i 1913 hele 710 biler og 262 motorsykler! I 1964 var det innregistrert i alt 800 861 motor-kjøretøyer. Herav gikk 8497 motorvogner i rutekjøring, 21 434 i ervervsmessig kjøring uten rute og 709 645 i egentransport.

Mange er nok av den oppfatning at Oslo har den største motorvogntetthet (dvs. innbyggere pr. motorkjøretøy), men dette er ikke tilfelle. Blant andre kommuner har Bodø, Fredrikstad, Halden, Hamar, Holmestrand og mange flere den samme motorvogntetthet som Oslo, nemlig 5 personer på hver motorvogn. Oslo hadde pr. 31.12.64 hele 78 420 motorvogner (personbiler) og 20 265 andre motorkjøretøyer, til sammen 98 685 kjøretøyer eller 17.1 prosent av alle kjøretøyer (unntatt motorsykler) i landet.

I Danmark var bestanden av motorkjøretøyer (ikke mopeder) i 1964 1 011 000, i Sverige hele 1 920 000 og i Finland 620 500.

Statens inntekter av biltrafikken utgjorde i 1964 kr. 1422.3 mill.

Statens utgifter til veiformål utgjorde i 1964 kr. 851.3 mill.

Registrerte nye personbiler pr. 1.7.66.

Fra England 7499, Frankrike 2163, Italia 1386, Nederland 67, Japan 530, Sovjetsamveldet 485, Sverige 3819, Tsjekkoslovakia 651, U.S.A. 313, V.-Tyskland 16 807, Ø. Tyskland 106, andre land 3, i alt 33 829.

Opplysninger

Hvis noen av våre medlemmer skulle trenge opplysninger om nyregistrering av motorkjøretøyer — produksjon og import av motorkjøretøyer, import av drivstoff, reservedeler m. v. — div. veistatistikk, trafikk- og ulykkesstatistikk, oversikt over bilavgiftene, veibelysningene m. v. så kan vi gi disse opplysninger ved henvendelse til Helge Paulsen.

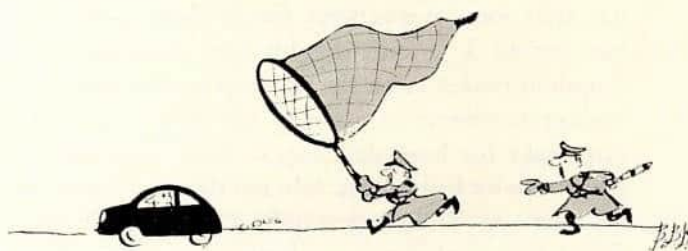
HP

BIBLIOTEKET

Nye bøker

DK 657	Omsetningsavgift i praksis, Eysteinn Frigård og Harald Rosenberg.
DK 658	Bedriftsøkonomi I, Odd Johnsen.
DK 621.392	Der Entwurf von Filtern mit Hilfe des Katalogs normierter Tiefpässe, R. Saal.
DK 621.392	Allmän Transmisjonsteknikk Del I, L. M. Ericsson Forlag.
DK 621.392	Allmän Transmisjonsteknikk Del IIA, L. M. Ericsson Forlag.
DK 621.398	Messen, Regeln und Steuern in der Lüftungs- und Klimatechnik, Fritz Weber.
DK 04	Metric System Conversion Factors Tables, Siemens Forlag.
DK 621.399	Field Effect Transistor Applications, W. Gosling.
DK 621.301	Forskrifter for elektriske anlegg.
DK 603	Engelsk handelskorrespondanse, Walter Guy.
DK 603	Modern english Business Letters.
DK 621.399	Modern Electronic Components, A. Dummer.
DK 621.31	Kompendier over forelesninger i elektrisk anleggsteknikk, ASEA — 1965.
DK 621.31	Meyers Handbuch über die Technik.
DK 621.396.67	Antennen im Kundendienst, Sigismund Radike.
DK 621.301	Strømvei-skjemaer for lavspente elektriske anlegg, Siv.ing. Th. Schanche.
DK 34	Arbeidervernloven med kommentarer av Odd Friberg.
DK 41	International Telex Directory.
DK 621.399	Dioden und Transistoren, Philips Technische Bibliothek.
DK 603	Svensk Byggekatalog.
DK 338	Industrien i Norge, Jean Hartmann.

Ing. Egil Jacobsen:

TRANSPORT AV VW-BILER TIL USA OG CANADA PÅ NORSK KJØL!

M/S Wilfred — tilhørende Anders Wilhelmsen & Co., Oslo — levert høsten 1965.

Som kjent har VW-bilene stor suksess — også på det amerikanske bilmarked. Siste år ble det solgt ca. 500 000 Volkswagen.

De færreste kjenner vel til at den norske handelsflåte i stor utstrekning tar del i denne salgsuksess. I dag er ca. 40—50 norske lasteskip chartret av VW-fabrikken for et tidsrom av 3—5 år for transport av biler fra tysk havn (vesentlig Bremen og Emden). Av disse skip er pr. i dag 28 skip utstyrt med dekksmaskiner med elektrisk utstyr fabrikkat Siemens, og fa. Pusnes/Siemens Norge A/S har stått som leverandører for de fleste. Rederiene har rett til å ta returlast for egen regning. Skipningskontrakten er en såkalt lumpsum fio kontrakt, hvilket innebærer at rederiet blir betalt en lumpsum frakt for hver skipning av biler, som om skipet skulle ha full billast, selv om det er mindre enn fulllastet, og Volkswagenwerk står for utgiftene i forbindelse med lasting og lossing.

Lasterommene på disse skip må innredes for stuvning av bilene og alternativt være beregnet for vanlig stykkgoods, kull, korn osv., og lasterommene utstyres med hengedekk på hver side samt pontonger midtskip. Pontongene stuves og lagres på dekk, og hengedekkene heises oppunder toppsidetankene når skipet går med annen last (se skisse).

Antall biler som det er plass til ombord i disse skip, kan variere noe, men for de skip som er oppført nedenunder, ligger antallet mellom 1450 og ca. 1800.

Som eksempel kan nevnes M/S Norse Transporter — levert fra A/S Fredrikstad Mek. Verksted i begynnelsen av 1966.

Dette skip fraktet i mars i år 1780 biler fra tysk havn til San Francisco.

Lastingen foregikk med skipets eget lasteutstyr i løpet av 10 timer brutto, hvilket i dette tilfelle betyr at det med hvert bompar ble lastet gjennom-

snittlig 26 biler pr. time dvs. 1 bil annen hvert minutt.

Foruten de elektrisk drevne lastevinsjer betjenes bommene av fjernstyrte elektriske vinsjer. Disse er selvfølgelig beregnet for mindre trekkraft og hastigheter enn vinsjene, og er derfor mindre i dimensjoner.

Betjeningen av ett vinsjpar med tilhørende topping- og gjerdervinsjer kan foretas av én mann.

Toppingvinsjenes funksjon er å senke eller heve bommen, og gjerdervinsjene benyttes for svinging av bommene.

Da bevegelsen av bommene følger synkront med bevegelsen av håndtakene, er betjeningen av bomarrangementet enkelt og kan betjenes av uøvet personale.

Systemet funksjonerer som følger:

For topping av bommen trekker man det tilhørende betj.håndtak til seg. Samtidig blir preventervinsjene «frikoblet», hvorved så meget wire blir spolet av som er nødvendig for topping av bommen.

For senking av bommen skyver man håndtaket fra seg og preventervinsjene «frikobles» også i dette tilfelle.

For å kunne svinge en bom ut til siden må det tilhørende betj.håndtak legges i samme retning, hvorved den tilhørende ytre preventervinsj trekker inn wire og den midtre preventervinsj «frikobles».

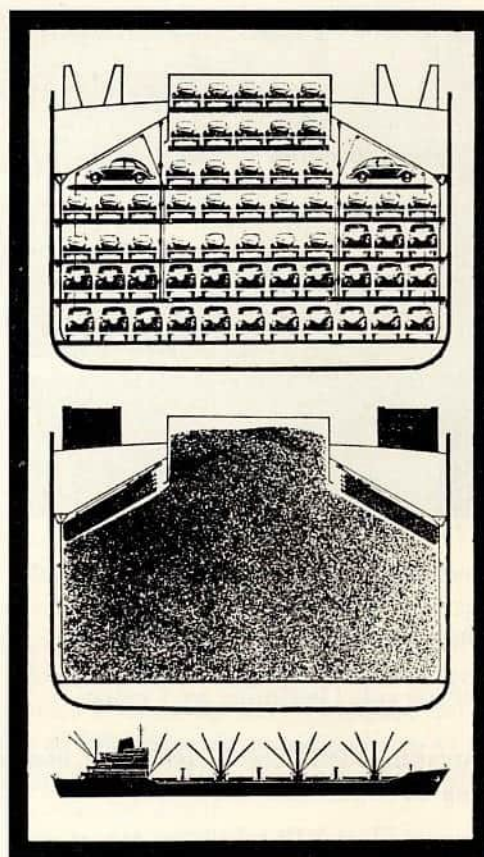
En svinging av bommen innover er en omvendt funksjon av den ovennevnte.

Håndtaket legges i retning «midtskip», hvorved den midtre preventervinsj trekker inn og den ytre preventervinsj «frikobles».

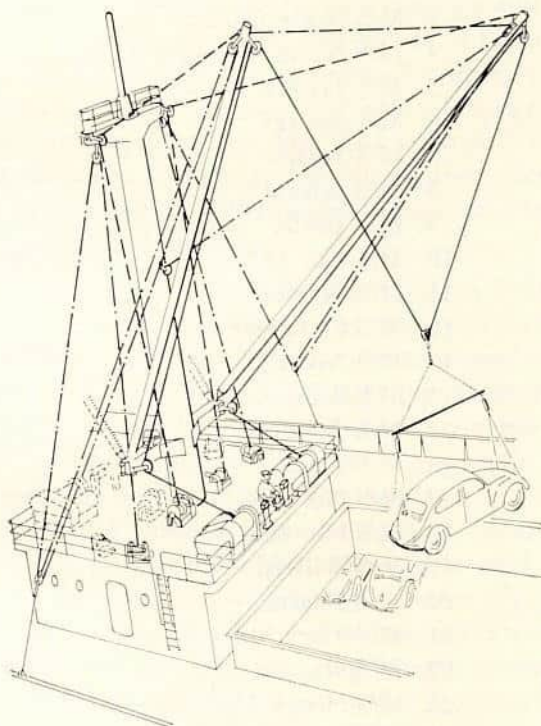
Den horisontale og vertikale forstilling av bommene behøver ikke foretas atskilt, men kan skje samtidig ved tilsvarende forstilling av betj.håndtaket. Kombinasjonsstyringen er således arrangert at begge bommene kan forstilles på samme tid.

For de vinsjer som «frikobles» for å gi ut wire vil den tilhørende elektr. motor automat. kobles inn med motsatt dreieretning, påtrykkes en lavere spenning og gir derved ikke mer enn 1/10 av sitt normale dreiemoment.

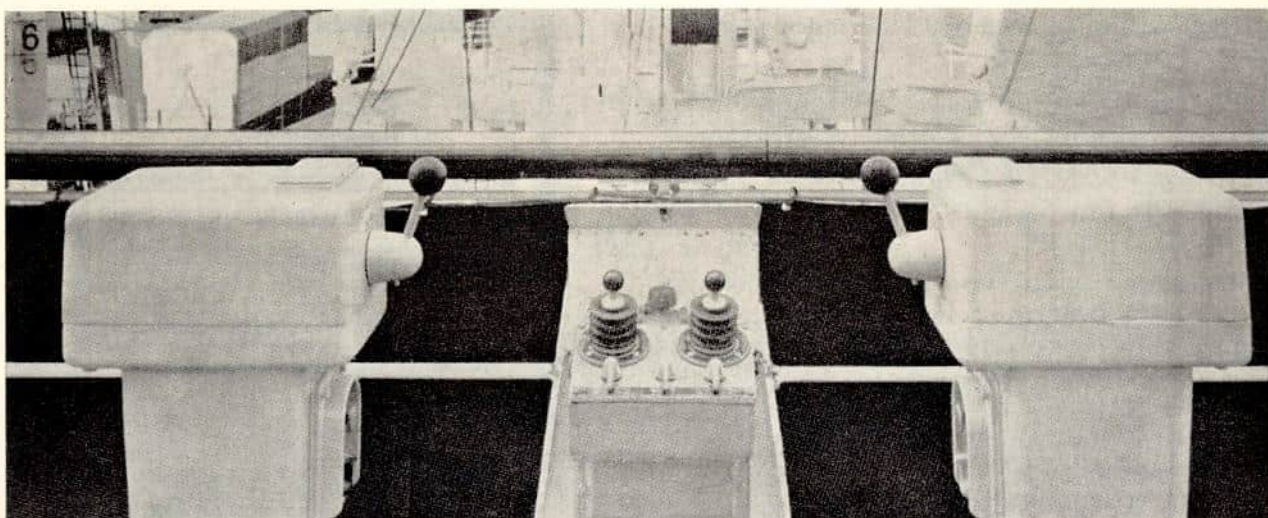
Med dette system holdes riggen alltid stram, og det gis ikke ut mer wire enn det som er nødvendig for bevegelsen av bommen.

Arrangement av hengedekk og pontongene.

Da pendling av lasten (bilen) er uønsket, skade kan påføres bilen, stilles det store krav til riggens stivhet under forstillingen av bommene, og topping- og gjerdervinsjer må derfor innbyrdes automatisk sørge for at det ikke blir slakk i man-telen.

Dette bildet viser en betjeningsstand for ett vinsjpar (bompar):

Kontroller for vinsj babord. — Felles kontroller for topping- og gjerdervinsjer. — Kontroller for vinsj styrbord.

Arrangementet utmerker seg ved:

- 1) Lett og enkel betjening av 1 mann.
- 2) Nøyaktig forstilling av bommene uten etterstramning av wire.

Det ser ut til at VW-fabrikken regner med fort-

satt økning av salg i Amerika, og norske rederier vil stå godt rustet for ytterligere innsats på dette område.

Her er en oppstilling over de skip som har Siemens elektrisk utstyr for dekksmaskinene.

Til følgende Folkevogn/transportskip er levert og i ordre lignende utstyr pr. 1.7.66:

1. M/S Norse Lady		Odd Godager & Co.
2. M/S Norse Variant		»
3. M/S Norse Carrier		»
4. M/S Norse Transporter		»
5. M/S Jagona		Anders Jahre
6. M/S Jawaga		»
7. M/S Jacara		»
8. M/S Jalanta		»
9. M/S Jarilla		»
10. M/S No. 177	(Kaldnes Mek. Verkst.)	»
11. M/S Fernleaf		Fearnley & Eger
12. M/S Ferngrove		»
13. M/S No. 175	(Kaldnes Mek. Verkst.)	»
14. M/S Belmar		Georg Vefling
15. M/S Belline		»
16. M/S Linde		Anton von der Lippe
17. M/S No. 616	(Akers Mek. Verkst.)	»
18. M/S No. 620	(Akers Mek. Verkst.)	»
19. M/S Wilfred		Anders Wilhelmsen
20. M/S Dagrun		John P. Pedersen
21. M/S Mary Stove		Lorentzen Skibs A/S
22. M/S No. 396	(Fredr.stad Mek. Verkst.)	Ditlev-Simonsen
23. M/S Høegh Mallard		Leif Høegh & Co. A/S
24. M/S Høegh Marlin		»
25. M/S No. 382	Hakodate Shipyard)	»
26. M/S No. 383	Hakodate Shipyard)	»
27. M/S No. 386	Hakodate Shipyard)	»
28. M/S Mosdale		Mosvold Rederi A/S

Hvor kommer arbeidslysten fra?

Av magister Henry Harvin

Arbeidslysten bestemmes selvsagt av hele vår utrustning og vårt vesen. Vi merker jo alle at ytelsene er sterkt avhengig av opplagthet, interesse og treningstilstand, av de planer vi har stukket ut, av de forventninger som stilles til en, av dagsrytme, værslag, humør, evner, arbeidskamerater og tusen andre forhold.

Men er det spesielle momenter som i særlig grad står ansvarlig for arbeidsutfoldelsen? Den meget unge og uferdige vitenskapen som heter psykologi vet ennå lite om disse tingene. Men det den kan peke på er mentalhygienisk sett overordentlig viktig.

Først kan det slås fast at motivasjonen og energien bak vår arbeidsinnsats har en solid biologisk forankring. Like sikkert er det også at tilskyndelsen til arbeidsytelse har sine naturlige pauserytmer og sin klare begrensning. Vi skal jo — som dyrene — finne tid til å hvile, sove, spise, elske, leke, pleie samvær, pusse oss, være på vakt, slåss, flykte, hamstre og sørge for en tilstrekkelig flatterende sosial posisjon. Noen andre sysler er mer spesielle for menneskeatferden, som f. eks. dagdrømme, tilbe, bakvaske, diskutere og gå i begravelse.

Vi har en likeså naturlig trang til å arbeide som vi har den til å sove og spise. Hva er det da som driver oss? Jeg foreslår at vi går en liten omvei — og så lister vi oss frem mot en løsning av spørsmålet.

Vi stanser opp ved det å leke. Den biologiske motivasjon for leken synes å ligge i formingsbehovet. Det ytrer seg som en trang til å gi form, bygge, planlegge, fylle en rolle, skape osv. Alt etter den individuelle legning for øvrig skifter formingsmåter fra «kroppsnære» danseuttrykk eller rent manuelle utfoldelser frem til fantasiens flyktige billedmylder eller til sjakkspillets logiske kombinasjoner.

Leken er mangfoldig i utforming, men enhetlig i sin kjerne. I lærebøkene nevnes gjerne tre hovedarter, nemlig funksjonens, konstruksjonens og fiksjonens lekemåte. Det er alt sammen nyanser av forming slik barnet i vekst trinnvis avspeiler dem. Av og til ser det ut som om lek også omfatter andre grunnbehov. Guttene leker indianere, og mange mener da at offensivt forsvarsbehov gjør seg gjeldende. Men det er rimeligvis en feilbetragtning.

Guttene tar stoff for sin lek fra adferds-områder de har lært å kjenne. Slik søker de også fra indianerlivet tilfang til den rolle-utforming vi alle ser i indianerleken deres. Når leken iblant får aggressivt tilsnitt kan en selvsagt notere at leken glir over mot aggresjons-tilfredsstillelse. Men dermed behøver jo ikke lek å tape sin egenart. En annen sak er det at livets bilde ofte viser sammenstøpninger av lek og andre funksjoner.

Skal vi være enige om at leken som uttrykk for formingsbehovet strømmer fra dype kilder i vårt sinn. Noen barn har lekbehovet i utpreget sterk grad, andre i temmelig snau tilmåling. Ser vi det hele fra en følelsesmessig synsvinkel kan vi tale om tydelig forskjellige grader av formingslyst eller skaperglede eller lek-fryd.

Så går vi et steg videre: Når formingsbehovet er nøye forenet med behovene i retning av å sikre seg mat og husly, forråd, eiendom, eksistensmidler, da kaller vi utfoldelsen arbeid. Den normale tilskyndelse til arbeid skriver seg altså — når vi forenkler saksforholdet ved å slå næringsmidler og eiendom sammen — fra et samspill mellom to viktige behov: formingen og det som med et fagord heter akkvisisjonen. Dette siste kan rett og slett oversettes med trangten til forretningsmessig gevinst eller til en lubben lønningspose.

Arbeidsutfoldelse og arbeidslyst vil da i første rekke variere med styrken av og samvirket mellom disse to grunnbehov. Når lønningsmomentet trer i bakgrunnen og formingen helt utfyller bevisstheten, da opplever vi det som — karakteristisk nok — heter: «arbeidet går som en lek». Et lignende fingerpek om at denne grunnbetragtningen er riktig får vi ved å tenke på kunstneren. Han representerer leken på specialist-nivået, han er som regel helt besatt av formingens herlighet og glemmer ofte portemonéens prosaiske krav. I økonomisk forstand tenderer han mot fattigdom. Og hvis de trenger et bevis eller påminnelse om det andre momentet, så legg merke til hvor stekket arbeidslysten kan bli hos hver eneste av oss når lønnen er hevet på forskudd; hvor gledesløst slitsomt det kan være å fullføre en arbeidsoppgave som ikke har en forlokkende gevinst der fremme ved målsnoren.

Er det liten fres over formingstrangen, men til gjengjeld sterk spenning over forrådsbehovet, da er det dessverre ofte vanskelig å få inntektene inn på legal måte. Den som skaffer seg midler uten å prestere full-lødig arbeid, han må enten få dem som gave fra andre eller rent ut sagt begå tyveri. Alle som erverver seg større lønn enn deres innsats er verd, stjeler igrunnen fra den sosiale felleshusholdning. Dette gjelder ikke bare visse personer med svære inntekster. Hvor arbeidshytelsen av en eller annen årsak er minimal, kan selv beskjedne årsinntekter bli å bokføre som et slags tyveri. I samme åndedrett minner jeg også om den tapre flokk som faktisk med sitt underbetalte arbeid gir gaver til samfunnet, som f. eks. husmødrene, kunstnerne og forskerne.

Nå, dette var litt av en sidebemerkning. Arbeidshytelsen kan altså svikte på tre hovedmåter, enten fordi formingstrang og skaperglede er svak, eller fordi besittelsestrang og pengeinteresse er lite fremtredende, eller fordi begge er bleke og blodfattige. Og så kommer en viktig tilføyelse: Samfunnsforhold og arbeidstilhøve kan være slike at formingen ikke får tilstrekkelige utfoldelsesmuligheter innenfor yrket, det bys så enkle rutineoppgaver at en god del av arbeidshytelsen må gå tapt. Hobbyer og fritidssysler betyr her den mentalhygieniske redning, og derfor er spørsmålet om hensiktsmessige fritidsbeskjeftigelser så grunnleggende viktig. — De sosiale arbeidshvilkår kan som nevnt være slike at forrådsbehovet ikke stettes, med andre ord at lønningen blir for snau. Dette er naturligvis også en alvorlig trussel mot arbeidshytelsen. Her er det klok og rettferdig økonomisk politikk som i første rekke må løse vanskene.

I vårt kompliserte samfunn blir det oftest en smertelig lang avstand mellom arbeidshytelsen og endelig belønning. En kan jo ikke bare klatre opp i banantreet og hente ned en klase delikatesser. Vår arbeidshytelse får dermed bestemte perspektiver og også større kvalitet over seg. Et arbeid på lengre sikt krever utholdenhet, modenhet og erfaringspreget vett. Det langsiktige mål en har satt seg, og den familiegruppen en skal sørge for, og den bygd eller by som ligger en på hjertet, alt dette skaper en kjensle av omfattende forpliktelse i ens sinn. Answeret har sine store vanskeligheter og samtidig sin dype glede. Da blir det klart at hele personligheten preger ytelsen og arbeidshytelsen. — Likeså sikkert er det at der hvor utholdenhet og vett og ansvarshytelse og personlig kvalitet svikter, der blir det smått både med innsats og med arbeidshytelse.

Det er her på sin plass å se litt nærmere på visse sider ved det spill av motivasjoner som kan be-

stemme arbeidshytelsen. Jeg peker på at når formingsbehovet eller forrådsstrangen eller begge deler er forholdsvis svakt til stede, vil arbeidshytelsen kunne styrkes — en kan gjerne si reddes — ved at arbeidshytelsen henter impulser fra helt andre behovsfelter. Dette er viktig i kvalifisert yrkesveiledning, som jo igjen er et betydningsfullt ledd i mentalhygieniske forholdsregler på lang sikt. Personer med rikelig samværstrang og kontakthytelse vil kjenne at f. eks. ekspedering eller pleie er trivelige yrker. For folk med sterkt orienteringsbehov kan vaktmann eller journalist komme på tale. Et overskudd i retning av selvsikkerhet og selvfølelse kan finne heldig utløsning i stillinger som bestyrer, militær befalingsmann o. l. Der er en lang rekke av slike tilpasningsmuligheter som har stor betydning for effektivitet og arbeidshytelse.

Å ha et svakt formingsbehov og dertil et preg av sparsom psykisk energi betyr dessverre et avgjort handicap fra en arbeidshytelig synsvinkel. Men legg merke til at dette er en utrustning som vedkommende har fått fra naturens hånd. Det er derfor både hjerteløst og uforsvarlig å stemple et slikt menneske som arbeidshytelig, hvis det betyr at en ringeakter ham eller henne for mangel på arbeidshytelse. Den såkalte arbeidshytelig person må stilles i klasse med evnesvake, helseveike og svaksynte osv. Her er hån og forakt selvsagt ikke tillatelig.

Har De møtt ham som vet et så probat middel overfor arbeidshytelig personer? Sett dem i riktig hardt arbeid, heter det, så de virkelig opplever hva det vil si å utføre et skikkelig og gagnlig dagsverk. Send dem ut på tømmerhogst eller grøftegraving eller lignende, så de blir grundig klar over det vi andre forlenget har akseptert, nemlig at det daglige brød har høyeste sammenheng med slitets sveteperler.

Et slikt resonnement hører ingen steds hjemme. Det er like så brutalt og tåpelig forlangende som å be arbeidshytelig personer sitte et år med hendene i skjødene for å kurere dem fra deres særpreg. En annen sak er naturligvis det å stimulere lavspente arbeidshytelig til større ytelse ved hjelp av egnede midler eller å råde den høyspente til å plassere bestemte pauser så der ikke blir risiko for overarbeid og uvettelig slitasje.

Den arbeidshytelig bør veiledes mot et yrke som stiller forholdsvis beskjedne krav til intensitet og ytelse. Jeg føler meg i den forbindelse overbevist om at for store krav til tempo og effektivitet ofte er utgangspunkt for nervøse vansker hos adskillige mennesker.

Men så spør De: Har ikke arbeidshytelse mye å si? Jo sikkert. La oss se på hva som egentlig skju-

ler seg i vanens fortreffelighet. Først og fremst den energibesparelsen som det innøvede fører med seg. Men der er en annen viktig side ved saken; de fleste er ikke helt oppmerksom på den. De solide arbeidsvaner gir nemlig aktelse i kretsen av feller: den regelmessige dagsverkrytmen er med å understreke den stabilitet og jevne vilje som aktverdige og strevsomme borgere bør være i besittelse av. Og da der er den intimeste sammenheng mellom «de andres» vurdering eller forventning og ens egen selvaktelse og streben, blir de gode arbeidsvaner et umiddelbart kjennetegn på aktverdighet. Jeg selv og den videre krets av slektninger og sambygdinger lar arbeidsinnsatsen være bestemmende for den kvalitet og det renommé som knyttes til min person. Arbeid og yrke er med å skape den posisjon og den selvspekt som en ikke kan unnvære.

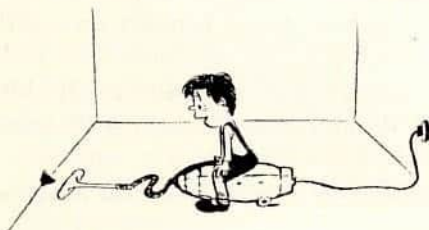
Arbeidslysten ser altså ut til å ha et klart utvalg av hovedkilder, og en kan trygt føye til: rikelig med små tilsig. Det er ikke noen større risiko for at disse kildene skal tørkes ut hos friske personer under normale levevilkår.

På den annen side er det ingen grunn til å overdrive arbeidets rolle innenfor harmonisk menneskelig utfoldelse. Jeg tror vi skal bremse litt på den driftsingeniøren som synes å gå ut fra at mennesket lever for å arbeide og at kulturens kvintessens er i pakt med hurtigtogfart i produksjonen. La ikke effektivitet og maksimalytelse og eksportmasse bli tyranner verre enn noen av de diktatorer slekten har opplevd.

Rimelighet i arbeidskrav, rimelighet i arbeidsytelse — det er i siste instans mentalhygieniske krav som et sunt og vel organisert samfunn ikke kan sette seg ut over. En slik rimelighet gir også rom for de varianter av normal arbeidsevne som viser seg hos den sprengflittige og hos den mer tiltaksfattige.

Alle mennesker med forutseenhet og ansvarskjensle skjønner i dag at her må arbeides hardt for å beholde den ønskede levestandard.

Hver morgen kommer dagen til deg med nye gleder, nye muligheter. Og hver aften opplever du det samme: at du ikke utnyttet dem slik du burde.

Stormbrev fra Havet

Vestakulingen tok til før solen rant, og med hvinnende sus ropte den regnværsskyene på flukt. Trassige skydotter kjempet hardt, og noen hang igjen på nordhimmelen.

Altså var det ikke fiskevær i dag. Vinden hylte i stueveggen og sjøene pisket nesten mot vinduene. Hele øye lå som et ubebodd land. Ikke et menneske å se.

Da solen steg opp fra det skumhvite havet der ute, var jeg alt borte ved fjellene. Noen måker ble kastet som nøster innover mot land av stormen. Jeg måtte kjempe for å holde meg på benene, og jeg klamret meg fast til den vindrevne furuen som har grodd av bare fjell. En mer kronglete furu har jeg ikke sett maken til. Men den holder alltid stand mot selv de verste vindkastene.

For et syn som møtte meg! Branngult soløye som gled langsomt over havet, mens bølgene slo mot fjellene som tordenvær. Skum glitret i morgensolen, og de lave holmene like der borte ble pisket som en heksegryte i hvitt og svart. For noen dager siden lå det smilende blått, men nå... Den hvite badestranden der borte var bare etsende sjø.

Men for et syn. Solen steg på østhimmelen, og det glitret alle vegne over dette dundrende havteppe. Ikke en båt var å se. Fiskerne hadde ikke seilt ut. Det ville også vært nytteløst i slik storm.

Forblåst står jeg der oppe på fjellet denne tidlige morgenstunden og er betatt av denne mektige kraft som er i bølgene. Man blir så liten i slikt vær. Stormen betar en og svak redsel vokser i en ved synet. Sjøfuglene seiler langt innover land med hese skrik.

Jeg vandrer hjem i morgenstillheten. Ennå sover øya. Fiskerbåtene ligger og hogger i bølgene der inne i vika, og der blir de liggende til stormen har gitt seg.

Jeg går ned den vesle stien fra fjellet som fører til hytta. Havet brøler bak meg, og de få trærne her ligger strake og slåss med vinden.

Da jeg snur meg, spinner solen et fantastisk fargespill i skumkledd sjø, hvis make jeg ikke har opplevd!

ek.

Man er voksen når man er holdt opp med å vokse i begge ender og nå vokser på midten.

De fleste spørsmål er lette... det er besvarelsen som er vanskelig.

Fra «Familien Iversen ved bridgebordet»

Av R. Halle - 1945

Du vil ikke si at du har begynt å melde psykisk, far, sa Bibbi, mens hun lot blikket vandre mellom sine kort og farens ansikt. Spillet var dette:

Bibbi			
♠	Ess 10 5 4 3 2		
♥	Ess Kn 5		
♦	Ess K 6 2		
♣	Ingen		
Charlotte			
♠	Ingen		
♥	9 8 6		
♦	Kn 10 9 7 5		
♣	Kn 8 7 6 2		
Einar			
♠	K Kn		
♥	K 10 7 4		
♦	8 4		
♣	10 9 5 4 3		
Majoren			
♠	D 9 8 7 6		
♥	D 3 2		
♦	D 3		
♣	Ess K D		

Majoren hadde åpnet med 1 spar, Einar og Charlotte passet og Bibbi dobllet. Pass hos majoren. 1 grand hos Einar. Det var på dette tidspunkt Bibbi tillot seg å antyde, at det måtte være noe i veien med farens sparåpning. — Imidlertid sa Bibbi 3 ruter, nærmest for å få flere opplysninger, og da Einar bekreftet sparholdet med sin 3 grand, var Bibbi helt overbevist om at faren hadde vært ute og luftet seg.

— Du *må* være psykisk, sa Bibbi og meldte 6 spar.

— Jeg skal vise deg psykisk jeg, sa majoren og dobllet.

— Nei, nei, så er du ikke psykisk likevel, kom det fra Bibbi, mens majoren triumferende plantet kløver K i bordet.

Bibbi stjal, og spilte en liten spar som hun knep med Kn. Charlotte viste renons.

— Var det ikke det jeg tenkte, sa Einar, far kan du alltid stole på. Han melder ofte dumt, men aldri psykisk.

— Vi får nå se hvem som melder dummet, majoren syntes han hadde råd til å være litt tolerant.

Imidlertid stjal Bibbi nok en kløver, hvorefter hun tok hjerterfinessen som holdt. En tredje kløver ble stjålet hjem, og da majoren fulgte med kløver Ess, var det tydelig at Bibbi likte seg bedre og bedre.

— Har du 3 hjerter og 2 ruter opprinnelig, vinner jeg far, men er det omvendt, er jeg solgt.

Majoren kastet et noe urolig blick på sine kort og flyttet seg et stykke fra bordet. Bibbi spilte så to ganger hjerter, Ess K i ruter og nok en ruter. Majoren hadde nå bare trumf igjen, og hans spar 7 ble stukket med bordets spar K. Så kom en kløver fra bordet, Bibbi kastet sin siste ruter og majoren måtte stikke med trumf. Nå hadde Bibbi bare spar Ess 10 igjen, og fikk resten, da majoren måtte spille opp fra D 9.

— Nei, nå var du sannelig flink, sa Einar, men du kan takke far for at du fikk kontrakten.

— Far gjorde da ikke noe galt, sa Bibbi, han måtte bare følge på hele tiden og var helt maktesløs.

— Du kan spare deg dine forsvarsinnlegg, og du dine uforskammetheter, majoren snudde seg rasende mot sønnen.

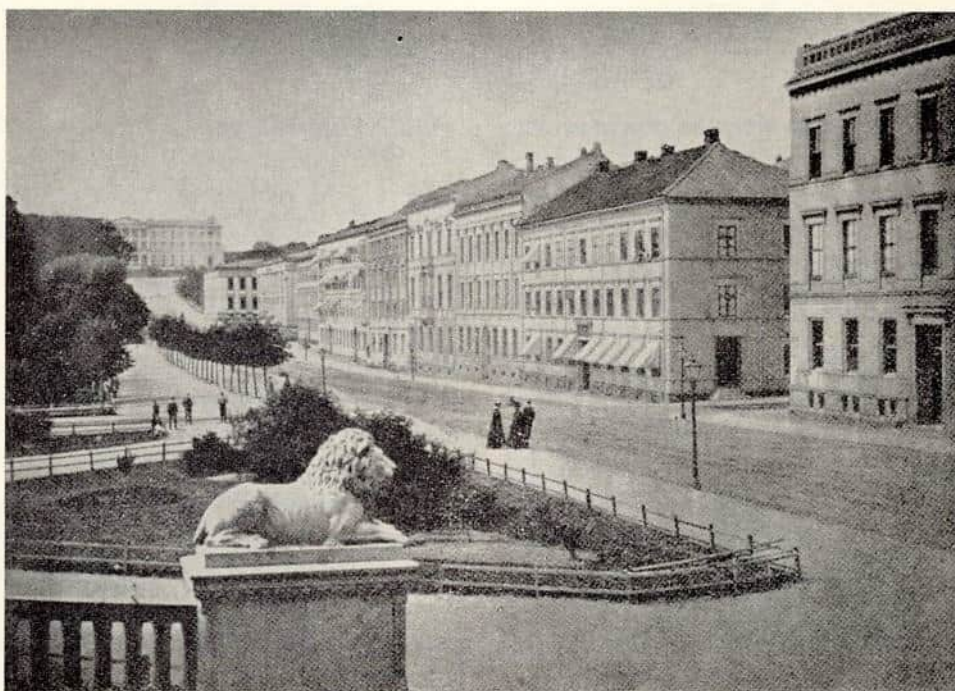
— Det var ikke min mening å bebreide deg noe far, men skulle du tilfeldigvis finne på å spille spar eller ruter ut, kan Bibbi ikke vinne. Da får hun nemlig en inntøst for lite på bordet og får ikke kortet seg tre ganger ved kløverstjeling.

— Jeg vinner likevel, sa Bibbi, jeg tar finesse med hjerter 10, og får på den måten 2 inntøster i hjerter og 2 i spar, akkurat de 4 jeg trenger.

— Du får ikke noen to inntøster i hjerter nei, for når du spiller liten hjerter går far øyeblikkelig på med *damen*, og da kommer du aldri inn på tieren.

— Det var et fint poeng, men far går aldri i verden på med noen dame, kom det fryktsomt fra Bibbi.

— Nei, det tror ikke jeg heller, sa Einar, og styrtet ut av rommet.

Grandbjørnet år 1850

Damen i rødt

Hver morgen før frokost går jeg bort til vinduet og ser på den andre siden av gaten. Hvorfor? Jo, fordi *du* er der. Ja, jeg sier du, skjønt jeg tror ikke du egentlig vet hvem jeg er. Jeg kaller deg for Irmelin fordi det navnet minner meg om noe — et halvglemt eventyr.

I de siste tre ukene har du alltid vært der når jeg etter dusjen gikk til det åpne vinduet for å se på været. Jeg vet ikke om det er det hyggelige smilet ditt eller gullhåret som gjør meg i godt humør. Nei, det er hele deg. Kanskje også leggene som en filmstjerne ville misunne deg. Du er bestandig i rødt. Så morsom hatten din er, enda jeg trodde jeg ikke hadde forstand på sånt...

Øynene dine minner meg om en jeg traff i sommer, men det er annen historie.

— Hallo, sier jeg inne i meg når jeg får øye på deg om morgenen. Men jeg tør ikke si det høyt. Du smiler så hyggelig. Alltid like blid, selv når det er høst og trærne tar til å gulne... Mon du vet hvor søt du er og hvor herlig du frisker opp i mitt trette sinn. Vet du det? Nei, lite trolig. Men jeg vet det. Og en dag...

Ja, man bestemmer seg for så mye. I dag var jeg ikke i noe godt humør. Hadde sovet dårlig og fått et risp etter barberingen. Men så husket jeg på deg. Herregud hvor godt det var å se deg. Enda det regner var du i rødt og smilte glad. Håret like gyllent, med regndråper i.

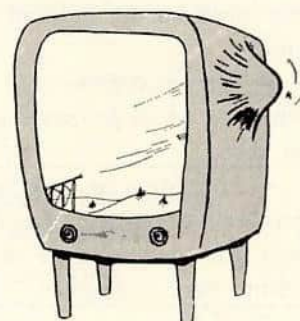
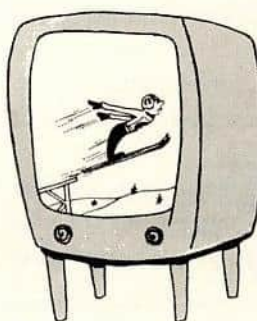
Men så, ja, å så. Eventyret tok en brå slutt. Da mens jeg sto der og så på hele deg, kom en kar sykkelende med en stige på sykkelen sin. Da han fikk se deg, stanset han, hoppet av sykkelen og han var ikke den beskjedne typen slik som jeg er. Irmelin, min Irmelin! At du kunne...

Jeg vendte meg ved synet som møtte meg. Uten blygsel tok han stigen og rev deg i rødt ned fra veggen. Fem minutter etter sto det en ny reklameplakat der. Min hjertedame hadde måttet vike plassen for en plakat for landbruksmaskiner.

ek.

Sjelden orden

Fra Addis Abeba meldes det at keiseren har innstiftet en ny orden i Etiopia. Det er ifølge avis kommentarer «en av de internasjonale ordener som henger aller høyest». Det er ordenen for trofaste ektemenn. For å bli ridder av denne orden, må mannen i løpet av minst 25 års ekteskap ikke ha bedradd sin kone en eneste gang. Men mange? Selvfølgelig ikke.

Den falske kammerjomfruen

Det var engang for lenge siden to prinsesser som var så snille og pene at det var en lyst. Den ene het Jorunn og den andre het Ellinor. Prinsessene hadde det godt på alle måter og var vel likt av alle, men en ting syntes de ikke om, og det var at kongen nektet dem å gå utenfor slottshagen på egen hånd.

Men en dag som kongen ikke var hjemme hendte det noe rart. Det banket på døren til værelset deres og den nye kammerjomfruen kom inn til dem.

— Er dere alene? spurte hun. Joda, det var de.

— Jeg vet at kongen aldri lar dere gå utenfor slottsporten, fortsatte kammerjomfruen, og det synes jeg er altfor strengt. Men i kveld skal jeg hjelpe dere.

Begge prinsessene ble veldig spent og spurte hvordan det skulle gå til.

— Jo, sa kammerjomfruen. Jeg skal på et stort ball i kveld, og der mangler vi nettopp to vakre prinsesser.

Å, både Jorunn og Ellinor satte store øyne på henne, men kongen hadde jo nektet dem å gå alene noen steder.

— Ingen får vite noe, skyndte kammerjomfruen seg å si. Og vi er tilbake før kongen kommer hjem igjen. Jeg kan låne dere noen av klærne mine, så vakten ikke vil kjenne dere igjen. Det blir ordentlig moro på det ballet, skjønner dere.

Ja, enden på visen ble at prinsessene sa ja, men riktig var det ikke, det måtte de innrømme.

Sent på kvelden kom kammerjomfruen inn til dem med noen klær, og da prinsessene hadde byttet dem på seg, snek de seg av sted alle tre gjennom slottshagen. Utenfor porten sto en stor vogn.

— Fort, hvisket kammerjomfruen, og ikke før var prinsessene inne i vognen, før de kjørte av sted med syvmilsfart.

Da de hadde kjørt både vel og lenge, ble prinsessene utålmodige og spurte om de ikke snart var fremme. Kammerjomfruen svarte ikke, og med ett lød et veldig brak, og da Jorunn og Ellinor skulle se seg omkring, dante de nesten av skrekk. For det var ingen ballsal de kom inn i, men en diger trollhule.

— Ut av vognen med dere, skrek kammerjomfruen, og nå så prinsessene at hun plutselig var blitt en heks.

— Hei, Stein og Bein, ropte heksen. Her har dere prinsessene som jeg lovt dere. Frem i lyset fra varmen kom to trollkarer så stygge at prinsessene besvimte bare ved synet.

Da de kom til seg selv igjen, sa heksen til dem at de måtte gifte seg med trollene, hvis ikke ble de skapt om til to steiner. Heksen hadde skapt seg om til en kammerjomfru bare for å narre dem til trollhulen, og alt det prinsessene ba for seg hjalp ingen ting.

— Dere skal få tre dager til å gjøre dere istand til bryllupet, sa den falske kammerjomfruen. Jeg kan ikke hjelpe dere, for jeg skal reise til syd og nord på hele denne jord for å be alle troll til bryllupsfesten. Dermed gikk hun. Så tok trollkarene og låste prinsessene inne i et kott og sa at der kunne de være for å gjøre seg i stand til bryllupet.

Prinsessene stakkar, visste ikke sin arme råd, og nå angret de bittært at de hadde vært ulydige mot kongen. De satte seg til å gråte så tårene rant i strid strømmer. Tårene rant ned på en stor stein like ved. Da skvatt de opp begge to. Steinen gikk i stykker, og foran dem sto en ung gutt.

— Takk skal dere ha, sa han. Fordi dere lot de varme tårene falle på den steinen, ble jeg menneske igjen. For to år siden tenkte jeg å gjøre det av med trollene, men de oppdaget meg og skapte meg om til den steinen dere så. Men den dagen mennesker vil felle tårer på steinen var trolldommen løst. Men fortell meg hvorledes dere er kommet hit og hvorfor dere gråter så sårt?

Ja, prinsessene fortalte gutten om det de hadde opplevd. Om kammerjomfruen og det hele.

— Jeg skal se om jeg ikke kan hjelpe dere, sa gutten og så seg rundt. Han fikk se to store steiner borte i kroken av rommet, og etter mye strev fikk han dem over døren som førte inn i rommet.

— Nå kan dere rope på Stein og Bein, eller hva disse heter, sa han, så skal vi se om vi ikke kan gi dem en forskrekkelse i livet.

Prinsessene gjorde som gutten ba dem, og det varte ikke lenge før de hørte trollene kom settende. Det durte lang lei. Men de hadde ikke før fått hodet inn av døren før gutten slapp en stein i hodet på dem, så de svimte av.

— Det er best å komme oss av gårde før heksen kommer, sa gutten og grep i det samme en hvit stein som lå der. Det er en tryllestein, fortsatte han, så nå kan ikke trollpakket gjøre mer ondskap på denne kanten av landet.

De skyndte seg ut, og langt om lenge kom de tilbake til kongsgården, og der ble det stas, kan du tro. Kongen ble så glad at han både hoppet og danset og nesten ingen ting sanset. Og jeg tror han ga yngsteprinsessen til gutten også, jeg. *ek.*

Personalia

Fjernskriverpioneren går i pensjon

Etter 45 års tjeneste gikk ing. Wiger den 1.8.66 over i pensjonistenes rekke. Wiger avslutter sin arbeidsdag med en lengre utenlandsreise for å si farvel med sine mange Siemens-venner i Tyskland.

Wiger begynte i vårt firma i 1918 og reiste senere til Tyskland for utdanning. Fra 1923 av har han vært medarbeider ved firmaets svakstrømsavdeling. Han har i sin tid bearbeidet så godt som alle områder ved svakstrømsavdelingen. I 1936, da den moderne fjernskriver kom på markedet, ble Wiger valgt til å bearbeide dette viktige arbeidsfelt. Dette har han gjort til sin siste time her i firmaet, og med sådan dyktighet, at Siemens fjernskrivere totalt dominerer det norske marked.

Han har hatt en fabelaktig evne til å skaffe seg gode forbindelser såvel i Siemens & Halske som i vår kundekrets, og har skaffet seg vennskap som sikkert vil vare etter hans arbeidsdag her i firmaet.

Vi ønsker Wiger fortsatt god helse slik at han kan få anledning til å hygge seg og pleie sine forskjellige hobbies ennå i mange år og takker ham for hyggelig og godt samarbeide!

Ru

Vi gratulerer!

70 år

9.9.66. Henry Thoresen,
pensjonist

60 år

12.9.66. Karl L. Johansen,
materialforvalter.

60 år

8.8.66. Sverre Ellefsen, 30.7.66. Erling Jørgensen,
lagerekspeditor.

50 år

TRONDHEIM

50 år

26.8.66. Egil Vang Hansen,
sterkstr.montør.

Takk!

Hjertelig takk for oppmerksomheten ved min 60 års dag.

Sverre Ellefsen.

Stoff til neste nummer av avisen
må sendes redaktøren
innen 1. nov. 1966

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.